

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 67 Yıl: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 67 Year: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Dot Number:
http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3774

ABDALLAR, MÜZİK VE TURİZM

ABDALS, MUSIC AND TOURISM

Ayhan DAĞDEVİREN*

Öz

Bu araştırmanın amacı, Abdallardan oluşan ve katıldıkları etkinliklerde icra ettikleri müzikleriyle Kırşehir ilinin tanınmasında ve turizminin gelişmesinde önemli bir rol üstlenen Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensuplarının müzik geçmişlerini ve pratiklerini, kültürleri ve müzikleri konusundaki düşüncelerini, etkinliklerde karşılaştıkları sorunları ve yetkililerden beklentilerini tespit etmektir. Araştırmanın örneklemini, Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğunun 34 mensubu oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın uygulaması, 11-13 Eylül 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında katılımcılara 12 soru yöneltilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların çoğunun; 7-8 yaşlarında müzik aleti kullanmaya başladığı, kulak dolgunluğu olduğu için notasız müzik aleti kullanabildikleri, müziği yaşamlarının bir parçası olarak gördükleri, ekonomik nedenlerle çocuklarının müzisyenlik yapmasını istemedikleri, bazı müzik etkinliklerinde küçük çaplı sıkıntılarla karşı karşıya kalabildikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların çoğu; günümüzdeki değişimin günlük yaşamlarını ve müziklerini olumsuz yönde etkilediğini, müzik etkinliklerinde kendilerine yönelik ilginin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında katılımcıların çoğunun; telif hakları konusunda hiçbir bilgisinin olmadığı, söz yazmadıkları-beste yapmadıkları, Neşet Ertaş'ın sanatçılığını ve insanlığını örnek aldıkları, Abdallık kültürünün yaşaması ve güvenceli bir sistemde müziklerini icra etme konusunda yetkililerin kendilerine sahip çıkmasını bekledikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların çoğu; Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensubu olmalarının olumlu ekonomik etkisi yanında dayanışmalarını da olumlu yönde etkilediğini, Kırşehir halkının kendilerine iyi gözle baktığını ifade etmişlerdir. Son olarak, elde edilen bulgular ve Kırşehir'de müzik turizminin gelişimi doğrultusunda çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Abdal, Müzik, Turizm, Kırşehir, Neşet Ertaş.

Abstract

The aim of this study is to determine the Masters, Music and Dance Ensemble members' musical backgrounds and practices, their thoughts about the culture and music, the problems they face in the events, and their expectations from the authorities. The sample of the study consisted of 34 members of the Masters, Music and Dance Ensemble. Interview technique was used to collect study data. The application of the study was carried out on 11-13 September 2019. 12 questions in the scope of the study were asked to the participants. As a result of the study, it was found that most of the participants started to use musical instruments when they were 7-8 years old, that they could use musical instruments without notes because of the fullness of the ears, that they saw the music as a part of their lives, that they did not want their children to perform as musicians for economic reasons, that some music activities could have minor problems. In addition, most of the participants stated that today's change has a negative impact on their daily lives and music, and they have a high interest in music activities. Besides, it was found that most of the participants had no knowledge of copyrights, that they did not write lyrics, that they did not compose, that they took Neşet Ertaş's artistry and his humanity as an example, that they expect the authorities to protect themselves in order to live the culture of Abdality and to perform their music in a secure system. In addition, most of the participants stated that being a member of the Masters, Music and Dance Ensemble had a positive impact on solidarities as well as a positive economic impact, that the people of Kırşehir looked favourably on them. Finally, various suggestions have been developed in line with the findings obtained and the development of music tourism in Kırşehir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümü, ayhandagdeviren@karatekin.edu.tr

Keywords: Abdal, Music, Tourism, Kırşehir, Neşet Ertaş.

1. Giriş

Abdallar, kendilerine has ifadeleri içerisinde yarattıkları zengin kültür mirası ile Anadolu müzik medeniyetinin en özgün topluluklarından biridir ve dört bir yanına dağıldıkları kültür zengini, bereketli Anadolu topraklarının müzik kültürünü sevgi, saygı, barış ve kardeşlik duygusuyla dolu engin gönülleri ile Hak yolunda çağlar boyu yeniden inşa etmişlerdir (Parlak, 2012, 290).

Abdal müziği, özgün değerleri çok fazla bozulmadan, kendi yapısal ve işlevsel özellikleri çerçevesinde aktarımı asırlar boyunca sürdürülen bir gelenek alanıdır. Bu anlamda, bir bütünün iki parçası şeklinde tanımlanabilecek Abdallık geleneği ve geleneksel Abdal müziği, akademik çalışmalar bakımından önem taşımaktadır (Keskin, 2014, 100).

Kırşehir, Abdallık geleneğinin ve geleneksel Abdal müziğinin varlığını sürdürdüğü bir Orta Anadolu ilidir. 2001 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Kırşehir’de Abdallık kültürüne mensup kişilerden oluşan Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu kurulmuştur. Topluluk, yurt içi ve yurt dışında çeşitli fuar, festival, şölen vb. etkinliklere katılmaktadır. Bu araştırma, Abdallardan oluşan ve katıldıkları etkinliklerde icra ettikleri müzikleriyle Kırşehir ilinin tanınmasında ve turizminin gelişmesinde önemli bir rol üstlenen bu topluluğun mensuplarının müzik geçmişlerini ve pratiklerini, kültürleri ve müzikleri konusundaki düşüncelerini, etkinliklerde karşılaştıkları sorunları ve yetkililerden beklentilerini tespit etmeyi amaçlamaktadır.

2. Literatür İncelemesi

2.1. Abdallar ve Müzik

Abdallar, Anadolu Türkmen çalgı ve türkü sanatı içerisinde, yaşadıkları yörelerin yerel halkı, sanat çevreleri ve bilim dünyası tarafından türkü yakma ve çalgı çalmadaki yetkinlikleri yanında, adına Bozlak denilen ve taşıdığı çok çeşitli ağız ve hançere özellikleri nedeniyle okunması zor olan uzun havaları kendilerine özgü bir tarzda seslendirmeleri nedeniyle ustalar sıfatıyla nitelendirilirler (Saruhan ve Parlak).

Abdal toplulukları ağırlıklı olarak Adana, Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Antalya, Çorum, Denizli, Gaziantep, Isparta, Karaman, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Malatya, Mersin, Nevşehir, Sivas, Tokat, Yozgat’ta yaşamaktadırlar. Son dönemlerde İzmir, Aydın ve Manisa taraflarına yapılan göçlerle bu yerleşim yerlerinde de abdal yaşam alanları oluşmuştur (Gürsoy, 2006, 9; Bekki, 2012, 11).

Abdallar, farklı mesleklerle de uğraşmakla birlikte son dönemlere kadar yaşamlarını ağırlıklı olarak müzik icraları ve özellikle de düğüncülük ile sürdürmektedirler. Bunlar arasında özellikle Orta Anadolu Abdalları, mensupları en fazla müzikle uğraşan Abdal grubu olarak ön plana çıkmaktadır (Keskin, 2014, 101). Orta Anadolu Abdallarının kendilerine özgü sosyal, kültürel, dinsel, ekonomik tutum ve davranışlarının tipik olarak gözlemleneceği en önemli merkez, Kırşehir’dir. Günümüzde Kırşehir Abdalları, merkezde Bağbaşı ve Aşıkpaşa mahalleleri ile Kaman ilçesinde Aşıkpaşa mahallesinde belli bir nüfus yoğunluğuna sahip olarak yaşamaktadırlar. Kırşehir merkez ve Kaman’da yaşayan Abdallar ile Kırıkkale merkez ve Keskin, Nevşehir-Hacıbektaş ve Ankara-Polatlı/Gölbaşı Soğulcak köyü ve Haymana’da yaşayan Abdallar arasında geçmişe dayanan bir ilişki vardır (Gürsoy, 2006, 9-10; Bekki, 2012, 12). Kırşehir müzik repertuarının icrasını büyük oranda ellerinde tutan ve yöreye özgü halk müziğinin temsilinde önemli görevler üstlenmiş bulunan Abdallar, tarihi süreçte Muharrem Ertaş (1913-1984), Çekiç Ali (1932-1973), Neşet Ertaş (1938-2012) gibi birçok sanatçı yetiştirmişlerdir (Keskin, 2014, 102; Bekki, 2012, 12).

2.2. Müzik ve Turizm

Her ne kadar çoğu zaman görmezlikten gelinse de müzik ve turizm, pek çok ortak noktaya sahiptir. Her ikisi de ruh için iyidir, her ikisi de kişinin neşelenmesini sağlar, her ikisi de kişinin günlük hayatın sıkıntılarından uzaklaşmasına ve yeni, zorlu işlere girmesine yardım eder. Diğer taraftan müzik ve turizm, insanları birleştiricidir ve çok kültürlü bir ortamda, ortak deneyimleri paylaşmanın bir yoludur (Chandrasekaran, 2018, 34).

Müzik, kültür turizmi içinde bir niş pazardır. Yirminci yüzyıldan uzun bir süre önce müzik, seyahat için itici bir güç olmuştur. 17. yüzyılda Grand Tur, Avrupalı seçkinleri başta erken klasik müziğin, özellikle operanın başlıca unsur olduğu İtalya olmak üzere Avrupa kültür merkezlerine götürmüştür (Connell ve Gibson, 2004, 1). 19. yüzyıl Avrupa ve Kuzey Amerika’sı, büyük şehirlerin ziyaretçilerini opera, tiyatro, bale ve çeşitli türlerdeki konserlerle buluşturmuştur ve askeri bandolar, Viyana gibi şehirlerin bahçelerinden geçenleri eğlendirmiştir. Bunun yanında turistler, Almanya’nın güneyinde Bayreuth’a besteci Richard Wagner’in evine ulaşmak için büyük mesafeler kat etmişlerdir (Gibson ve Connell, 2007, 162). 19. yüzyıl İngiltere’inde kıyı tatil beldelerinin yükselişi; halk ozanları, laternacı ve çeşitli sokak çalgıcısının yükselişini

de beraberinde getirmiştir. Avustralya'da Viyana ve Salzburg gibi şehirler; bestecileri, senfoni orkestraları ve opera topluluklarının şöhretinden yararlanmışlardır. 1920'lerde Paris, Amerika'dan ve Avrupa'nın birçok bölgesinden turist çeken çok sayıda kulüp ve tiyatro ile caz, müzikaller, dans ve çeşitli kabare gösterilerine ev sahipliği yapmıştır (Connell ve Gibson, 2004, 1; Gibson ve Connell, 2007, 162-163). Son dönemde Viyana, Salzburg, Paris, Nashville, Memphis, New Orleans, New York, Lizbon ve Sevilla müzik turizmi için iyi bilinen yerlerdendir. Ayrıca, tarihi Bach festivalleri, tarihi elektronik müzik festivalleri ve tarihi hip-hop müzik festivalleri, tarihi caz, rock ve heavy metal festivalleri gibi tarihi müzik festivalleri ile farklı müzik etkinlikleri destinasyonlara birçok ziyaretçi çekmektedir (Farsani, Shafiei, Adilinasab ve Taheri, 2017, 1; Önal, 2019). Luis Fonsi'nin Despacito şarkısının başarısının bir sonucu olarak 2017 yılında Puerto Rico'ya seyahat niyetinde %45 artış olmuştur. Ayrıca Amerika müzik üçgeni olarak bilinen bölge (Nashville-Memphis-New Orleans), bir yılda 40 milyon müzik turistini ağırlamaktadır. Birleşik Krallık'ta 2016 yılında müzik turistleri doğrudan veya dolaylı olarak ekonomiye 4 milyar pound katkı sağlamışlardır. 2016 yılında müzik festivalleri küresel düzeyde 2.3 milyar Amerikan doları büyüklüğe ulaşmış iken 2020'de bu rakamların ikiye katlanması beklenmektedir (UNWTO-World Tourism Organization, Sound Diplomacy ve ProColombia, 2018, 11,14; Önal, 2019).

İnsanların müzik nedeniyle (festivaller, konserler, müzisyenlerin müzeleri, müzisyenlerin doğum yerleri-mezarlıkları, opera binaları vb. için) yaptıkları seyahatleri ifade eden ve şimdiye kadar akademik araştırmalarda fazlasıyla ihmal edilen müzik turizmi, farklı rekreasyon ve turizm modellerini şekillendirmiş, bazı yerleri dönüştürmüş, değerli bir gelir kaynağı haline gelmiş, nostaljiyi canlandırmış, anıları, müzik kimliklerini, müzisyenleri ve (genellikle) yakın geçmişini yeniden şekillendirmiştir (Gibson ve Connell, 2007, 161, 164).

3. Yöntem

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünde Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğunda görev yapan 28'i geçici, 13'ü daimi olmak üzere 41 Abdal sanatçıdır. Başka yerde görevleri bulunması nedeniyle 7 sanatçı ile görüşme gerçekleştirilememiştir. Dolayısıyla araştırmanın örneklemi, bu topluluk içerisinde görev yapan 34 Abdal sanatçı oluşturmaktadır.

3.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme; yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olarak kullanılabilen ve derin bilgi elde edilmesini sağlayan önemli nitel veri toplama araçlarından (Mil, 2007, 3). Bu araştırmada yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular, 11-13 Eylül 2019 tarihleri arasında Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğunun mensuplarına uygulanmıştır. Araştırma kapsamında katılımcılara 12 soru yöneltilmiştir. Bu sorular şunlardır: (1) Müzik aleti kullanmaya kaç yaşında başladınız ve şu an hangi müzik alet(ler)ini kullanıyorsunuz?, (2) Müzik aleti kullanmayı nasıl öğrendiniz ve nota bilmeden bunu nasıl başarıyorsunuz?, (3) Müziğin Abdallık kültüründeki yerini ve sizin için ne ifade ettiğini açıklar mısınız?, (4) İcra ettiğiniz müziğin yeni kuşaklara aktarımı konusunda neler düşünüyorsunuz?, (5) Günümüzdeki değişimin günlük yaşamınızı ve icra ettiğiniz müziği etkilemesi konusunda neler düşünüyorsunuz?, (6) Yurt içi ve yurt dışında çeşitli festival, fuar, şölen vb. etkinliklere katılarak Kırşehir'in tanınmasında ve turizminin gelişmesinde önemli bir rol üstleniyorsunuz. Bu etkinliklerde icra ettiğiniz müziğe yönelik ilgiyi nasıl buluyorsunuz? Katıldığınız tüm etkinliklerde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?, (7) Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensubu olmanızın size ve diğer Kırşehir Abdallarına nasıl bir etkisi oldu?, (8) Kırşehir halkının size bakışı nasıl?, (9) Söz yazıyor musunuz? Beste yapıyor musunuz?, (10) Neşet Ertaş'ın hangi yönlerini örnek alıyorsunuz?, (11) Telif hakları konusunda bilginiz var mı?, (12) Bir Abdal olarak yetkililerden beklentileriniz nelerdir?. Diğer taraftan araştırmada, katılımcıların kimliklerinin gizli kalması ilkesine uygun hareket edilerek hiçbir demografik soruya yer verilmemiştir.

Araştırma sorularından "Bir müzik aleti kullanmaya kaç yaşında başladınız ve şu an hangi müzik alet(ler)ini kullanıyorsunuz?", "Müzik aleti kullanmayı nasıl öğrendiniz ve nota bilmeden bunu nasıl başarıyorsunuz?" sorularının belirli bölümlerinde Erkan (2008)'in, "Müziğin Abdallık kültüründeki yerini ve sizin için ne ifade ettiğini açıklar mısınız?" sorusu Erkan (2008) ve Keskin (2014)'in, "İcra ettiğiniz müziğin yeni kuşaklara aktarımı konusunda neler düşünüyorsunuz?" sorusu Keskin (2014)'in, "Günümüzdeki değişimin günlük yaşamınızı ve icra ettiğiniz müziği etkilemesi konusunda neler düşünüyorsunuz?" sorusu Gürsoy'un (2006) ve Saruhan (2012)'in, "Bir Abdal olarak yetkililerden beklentileriniz nelerdir?" sorusu İslamoğlu, Yıldırım al p ve İyem (2017)'in çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur. Diğer araştırma soruları ise araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Araştırma sorularına verilen yanıtlar, görüşmecilerden

izin alındıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Ses kayıt cihazı ile kaydedilen bu araştırma verileri daha sonra çözümlenerek metne dönüştürülmüştür.

4. Bulgular

4.1. Müzik aleti kullanmaya kaç yaşında başladınız ve şu an hangi müzik alet(ler)ini kullanıyorsunuz?

K1: Hatırladığım kadarıyla 7-8 yaşlarındaydım. 10-11 yaşlarında iken okuldan kaçır düğünlere giderdim. Daha çok keman ve bağlama çalarım. Bazen davul çalarım.

K2: 7 yaşında başladım. Branşım zurna. Darbuka, davul, kaşık, bağlama da çalarım.

K3: 9 yaşında başladım. Branşım bağlama. Davul şovlarına katılır, eski düzene göre kaşık oyunu oynarım.

K4: 7-8 yaşlarında başladım. Bağlama ve davul çalıyorum.

K5: 9 yaşında başladım. Tarzım keman. Nefesli çalgıların dışındaki bütün çalgıları çalabilirim.

K6: 8 yaşında başladım. 11 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Daha çok bağlama çalıyorum. Bazen keman ve ut da çalıyorum. Telli enstrümanların çoğunu çalarım demek daha doğru olur.

K7: 7-8 yaşlarında başladım. 11-12 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Branşım zurna. Bunun dışında davul, darbuka, bongo da çalarım; ama kendi çapımda.

K8: 7-8 yaşlarında başladım. Daha çok keman çalıyorum. Üflemeli çalgıların dışındaki her çalgıyı çalarım.

K9: 7-8 yaşlarında başladım. 12-13 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Daha çok keman ve bağlama çalıyorum; ama ritim aletlerinin hepsini çalarım.

K10: 8-9 yaşlarında darbuka ile başladım. Branşım bağlama. Davul da çalarım.

K11: 8 yaşında başladım. Branşım davul. Zurna ve darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K12: Branşım keman. 7 yaşında başladım keman çalmaya. Üflemeli çalgıların dışında hepsini çalarım.

K13: 8-9 yaşlarında başladım. Branşım davul. Darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K14: 10 yaşında başladım. Branşım davul. Darbuka da çalarım. Kaşık ve zille oynarım.

K15: 10 yaşında başladım. Branşım davul. Kaşık oyunu oynarım.

K16: 12 yaşında başladım. Branşım davul. Darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K17: 7-8 yaşlarında darbuka ile başladım. Şu an bağlama ve zurna çalıyorum. Davul ve darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K18: 5 yaşında başladım. Daha çok davul ve keman çalarım. Bazen darbuka çalarım.

K19: 7 yaşında başladım. Branşım bağlama. Davul, keman, darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K20: 7-8 yaşlarında başladım. Zurna çalıyorum.

K21: 11-12 yaşlarında başladım. Düğünlerde çalamayıp kovulduğum da oldu. Zurna çalıyorum.

K22: 7-8 yaşlarında başladım. 9-10 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Branşım zurna. Darbuka, davul da çalarım.

K23: 7-8 yaşında başladım. 14 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Branşım davul. Darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K24: 13 yaşında başladım. 17-18 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Branşım davul. Darbuka da çalarım. Kaşıkla oynarım.

K25: 10 yaşında başladım. Branşım bağlama. Zurna, keman ve davul da çalarım.

K26: 7-8 yaşlarında başladım. Bağlama çalıyorum.

K27: 7-8 yaşlarında başladım. 11-12 yaşında babamla düğüne giderdim. Branşım davul. Zurnayı az da olsa çalarım. Kaşık oyunu oynarım.

K28: 7-8 yaşlarında başladım. Davul çalıyorum.

K29: 10-11 yaşlarındaydım. 13 yaşında düğünlere gitmeye başladım. Branşım keman. Bağlama da çalarım; ama kendimce.

K30: 5 yaşında bağlama ile başladım. 7 yaşında kemana öğrendim. 9 yaşında öğretmenimin çocuğunun sünnet düğününde çaldım. Branşım keman. Bağlama, davul, darbuka da çalarım.

K31: 7-8 yaşlarında başladım. Düğünlere 12-13 yaşlarında düğünlere gitmeye başladım. Branşım keman. Bağlama, zurna, davul, darbuka da çalarım.

K32: 8-9 yaşlarında başladım. Branşım bağlama. Keman, darbuka, davul da çalarım.

K33: 7-8 yaşlarında başladım. Branşım bağlama. İkinci sınıfta bağlamayı çalışıyordum. Keman da çalarım.

K34: 6-7 yaşlarında başladım. Düğünlere 11-12 yaşlarında gittim. Branşım bağlama. Keman, darbuka da çalarım. Kaşık oyunlarını oynarım. Zurnayı çok ustaca olmasa da çalarım.

4.2. Müzik aleti kullanmayı nasıl öğrendiniz ve nota bilmeden bunu nasıl başarıyorsunuz?

K1: Küçükken güğüm çalardım. Büyüklerimiz enstrüman çaldığında ellerine bakardım. Bizim için nota bilmeden çalmak zor değil. Kulak dolgunluğu var çünkü. Ne çalınırsa çalsın biz alırız.

K2: Bizim içimizden geliyor. Güzel bir müzik sesi duyduğumuzda kulağımızı çevirir hemen onu dinleriz. Küçükken boynumuza teneke, su bidonu takar çalardık. Ağaca ip takar bağlama yapardık. Hepimizin evinde bağlama, keman, davul, zurna, zil, kaşık vb. zaten vardı. Büyüklerimiz bizleri küçükken bir odada toplarlar ve dinlerlerdi. Bizlere türkü söylerlerdi. Güzel sesi olan çocuğun eline bağlama, keman verirlerdi. Sesi güzel olmayan çocuklara da davul, zurna verirlerdi. O çocuklar kendi kendine çalar, söylerlerdi. Çocuklar, birbirlerine baka baka, birbirinin iyi yönlerini göre göre bu mesleğin içine girerlerdi. Nota bilmeden çalışımız Allah vergisi.

K3: Babam meraklıydı. Dayımın bir tanesi keman, diğeri zurna çalardı. Bize de aşıladılar. Müzikle iç içeyiz. Gözümüzü açar açmaz evin duvarında davul, zurna, keman vb. müzik aletleri takılı olduğunu görürüz. Babamın nasıl çaldığına bakar, gözlemlerdim. Önceden köçeklik vardı. Köçek olarak gittiğimiz yerde kulak dolgunluğunu alır, ayaklarımızı müziğe uygun hareket ettirdik. Eskiden büyüklerimiz sohbet ederken onları dinlerdik. Orada şu komşunun oğlu daha iyi çalıyor dendiğinde nasıl ben çalamam diye daha fazla gayret gösterirdim. Bir iddialaşma olurdu yani. Küçükken tokaç, mısır kamışından zurna yapardık. Gazoz kapaklarından zil yapardık. Güğümü darbuka gibi çalardık. Bunlardan ekip oluştururduk. Hevesle yapardık. Babalarımız bizi teşvik ederdi.

K4: Müzik, bir merak ve istek işi. Aşiret olarak aynı mahalle, aynı kabuğun içerisindeyiz. Müzik aletlerini kullanmamda başta babam, emmim, dayılarım olmak üzere aile içinde ve dışında herkes etkili olmuştur. Abdal toplumundan gelme insanlar ve hepimiz zaten müzikle iç içeyiz. Beşikte yatarken ezgileri, nağmeleri beynime yazıyoruz. Ha yazılan ha içimizden gelen, önemli olan sesleri doğru kullanmak.

K5: Babamın enstrümanını görmüş olmam ve yaşadığım çevre beni etkiledi. Notalı çalan aydınlıkta gidiyor, biz karanlıkta gidiyoruz. Bizim karanlıkta gitmemiz mayamızdan ileri geliyor. Kulaktan çalanla nota ile çalan arasında fark var. Kulaktan çalan daha duygulu çalar. Yürekten çalar. Hak vergisidir bizdeki.

K6: Abdal toplumunda müziğe duyarlılık vardır. Yani bu konuda bizde yetenek var. Çocuklar, bu konuda sıkılmaz. Küçükken müzik aleti kullananları görür, onları feyz alırlar. O çocukların daha sonra örneğin bir bağlama çalışını dinleyin, hayran kalırsınız. Bizler, doğaçlama şeklinde ve duygularımızla çalarız. Nota, bir matematik. Bugün dinlediğiniz "Yazımı kışa çevirdin"i yarın benden dinleyemezsin.

K7: Babam başta olmak üzere etrafımda müzikle uğraşanlar beni etkiledi. İlk tenekeyi, bidonu elinize alarak başlıyorsunuz bu işe. Çocukluğumuzdan beri kulağınız müziğe aşına oluyor. Sürekli müzikle iç içe olduğunuz için de notasız çalabiliyorsunuz. Elbette belli aşamalardan geçiliyor. Çalışarak pişmek, çeşitli zorluklardan geçmek şart.

K8: Evimizde farklı müzik aletleri vardı. Müziğin içinde olduğumuz için bizde müzik kulağı oluşuyor.

K9: Müzik aletlerini kullanmayı öğrenmemde başta babam olmak üzere etrafımdaki yakınlarım etkili olmuştur. Müzik içinde yetiştiğimiz için kulak dolgunluğu ile notasız çalabiliyoruz.

K10: Üç teli olan kötü bir bağlamayla başladım bu işe. Rahmetli Kabadayı'nın "Ya bu zanaatı belleceksin ya da seni öğretmen eder, köy köy süründürürüm." diye bir sözü var. Kulaktan alırsın, bellemek zorundasın. Yeni çıkan bir şarkıyı bir defa dinleyelim bizim için yeterli. Hemen çalarız.

K11: Babama, dedeme ve etrafımdakilere baktım, onları dinledim. Müzik aletini yavaş yavaş elime aldım. Çala çala, düğünlere gide gide öğrendim. Bizler, doğaçlama çalarız.

K12: Müziğin olduğu bir ortamda büyüdüm. Babam, abilerim başta olmak üzere büyüklerimin bu sanatı icra ederken nasıl çalıp nasıl söylediğine bakardım. Kabiliyet böyle oluştu.

K13: Atalarımızdan gelen müziği icra ediyoruz. Özellikle babam, müziğimde çok etkili oldu. Babam ne yaparsa ben de onu yapmaya çalışırdım. Babam kiraz dalından tezene yapardı. Ben de şimdi yapıyorum.

K14: Evde çeşitli müzik aletlerimiz vardı. Baka baka, dinleye dinleye, çala çala belledim. Bizim kulağımız müziğe çok yatkın olduğu için leb demeden leblebiyi anlarız. Çalgıcılıkta kulak sağlam olacak. Bizde kulak sağlam olduğu için notasız çalabiliyoruz.

K15: Babam, amcam, dedemden baka baka, duya duya öğrendim. Kulağımız müziğe yatkın. Ev içinde, düğünlerde sürekli bu işin içindeyiz. Atalarımız böyle yapmış, bizler de böyle yapıyoruz.

K16: Duvarda bağlamamız kemanımız her daim bulunurdu. Eski bağlama vardı. Yavaş yavaş bu yola girdim. Duyarak, dinleyerek, yaşayarak. Etrafımızda herkes zaten müziğin içinde. Yani yetiştiğimiz ortamdandır dolay kulağımız müziğe yatkın.

K17: Babamın yanında darbuka ile başladım. Daha sonra bağlama ve davula geçtim. Ekmeğimi o şekilde kazanmaya başladım. Babalarımızın abilerimizin eline bakarak öğrendik. Allah'ın verdiği yetenek.

K18: Babadan, dededen, dayılarımızdan amcalarımızdan gelen bir şey. Güğümü, bidonu davul ederdik. Tokacı bağlama ederdik. Kulaktan gelen bir şey. Allah vergisi. Kabiliyet.

K19: Babam bağlama çalardı. Bir iki kez karşısına geçip onu izledim. Bana nasıl çalındığını gösterdi. Ondan sonra çaldım yürüdüm. Bidonu omzumuzda alıp davul yapardık. Tokacı elimize alır, bağlama yapardık. Biz dünyaya geldiğimizde beşikte anamız-babamız kulağımıza ninni diye müzik söylerler. Allah'ın verdiği bir yetenek. Yeni çıkan bir müziği bir defa duymamız yeterli. Hemen anında çalarız.

K20: Babam, dedem başta olmak üzere akrabalarım müzik aleti çalmamda etkili oldu. Devamlı müziğin içindeyiz. Kulak dolgunluğu ile notasız çalabiliyoruz.

K21: Müziğin içinde yetiştim. Göre göre, duya duya, çala çala öğrendim. Notasız çalmamız, Allah'ın verdiği bir yetenek.

K22: Babamdan, amcamdan, akrabalarımın öğrendim. Küçükken tokacı bağlama yapardık. Darbukamız bidondu. Zurnaya flütle başladım. Çekirdekten notasız çalarak yetiştim. Böyle gidiyor.

K23: Babamdan öğrendim. Notasız çalışım, Allah'ın bir lütfü.

K24: Babamdan, amcamdan öğrendim. Kulak dolgunluğu olduğu için notasız çalabiliyorum.

K25: Büyüklerimden öğrendim. Onlarla düğünlere giderdim. Evde davulumuz, bağlamamız, darbukamız vardı. Müziğin olduğu bir ortamda yetiştim. Müzik kulağı olunca çalabiliyorsun.

K26: Atalarımızdan öğrendim. Ustalarımızı dinleye dinleye pekiştirdim. Çocukluktan bu tarafa müzikle iç içeyiz. Kulağına sesler hoş geliyor, ekmekte onda olduğu için okulu mokulu unutuyorsun.

K27: Küçük yaşta iken bidon çalardık. Büyüklerimin çalışmalarına bakardım, onları dinlerdim. Kulak dolgunluğu ile bunu başarabiliyoruz.

K28: Babamdan, amcalarımın öğrendim. Onlara baka baka, uğraşa uğraşa çalışımı geliştirdim. Kulak dolgunluğu ve yetenekle bunu başarabiliyoruz.

K29: Babam bana benim yanında keman çalacaksın dedi. Ben de kemani elime aldım. Babalarımızda, dedelerimizde notayı bilmezdi. Biz de aynı onlar gibi devam edip gidiyoruz. Kulak çok önemlidir müzikte. Müzik yeteneği, bize Allah vergisi.

K30: Etrafımda herkes zaten müzikle iç içeydi; ama babamın etkisi çok oldu. Kulak dolgunluğu, yetenek, zorunluluk. Abdalların evinde illaki bir müzik aleti vardır. Gözünü açtığın zaman zaten o müzik aletlerini görüyorsun. Akıl yetmeye başlayınca da o sanatla tanışıyorsun.

K31: Küçükken teneke, bidon çaldığımız oluyor. Büyüyünce babamın evdeki enstrümanlarını çalmaya başladım. Baba, dede, amca başta olmak üzere büyüklerimden görerek, onların ortamlarında bulunarak, çalarak, çığırarak öğrendim. Devamlı müziğin içindeyiz. Yetenek ve merak da olunca gerisi geliyor.

K32: Oturup da hiçbir kimse bize bir enstrüman çalmayı öğretmez. Müziğin içinde olduğumuz için biz kendimiz çalarız. Yeteneğimiz hangi enstrümana meyilliyse onu çalarız. Babam, amcam, etrafımdaki büyükler beni etkiledi. Bizim ata mesleğimiz. Onlardan duyarak kulak yeteneği ile çalarız. Müziğin içinde doğuyoruz. Atalarımızın çaldığı müzik aletinin sesi kulağımızda kalıyor. Örneğin, 3 yaşında bir Abdal çocuğunun bağlamanın üstünde uyuduğunu görebilirsiniz. Bu da ona kulak yeteneği kazandırıyor.

K33: Bizim evde bağlama ve keman vardı. İki abim var. Biri bağlama çalar, diğeri keman çalar. Önce bağlamayı aldım, onu çalmaya başladım. Daha sonra kemani aldım, onu çaldım. Büyüklerimin yanında darbuka çaldım. Atalarımızdan gelen bir özellik. Herkesin evinde çeşitli müzik aletleri asılı olur. Çocuğun neye hevesi varsa onu indirir, çalar. Ne babası, abisi, ne herhangi bir büyüğü öğretir. Kendisi alır kulak dolgunluğu ile çalar.

K34: Küçükken bidonu davul, tokacı bağlama yapardık. Abdallarda çocuklar içinden sesi güzel olan bağlamaya, kemana; güzel olmayan ise davula, zurnaya vb. yönlendirilir. Gerek anne gerek baba tarafım müziğin içerisinde. Küçükken evimize Muharrem Ertaş, Neşet Ertaş gelirdi. Her ikisi de beni çok etkilemiştir. Atalardan beri gelen ve usta-çırak ilişkisi bulunan bu işte yavaş yavaş piştim. Büyüklerimizin nasıl çaldığına ve söylediğine baktım, onları dinledim, onlardan esinlendim. Devamlı bu işin içerisindeyiz. Kulak dolgunluğu ile notasız müzik aletlerini kullanabiliyoruz.

4.3. Müziğin Abdallık kültüründeki yerini ve sizin için ne ifade ettiğini açıklar mısınız?

K1: Müzik bizim hayatımız, oluş nedenimiz. Müzik olmadan yaşayamayız biz.

K2: Horasandan gelmişiz. Türkmen aşiretindeniz. Abdallar devamlı bu mesleği icra etmişler. Müzik, bizim her şeyimiz. Hayatımız. Bir parçamız. Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş, Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur gibi seçkin sanatçıları dinleriz biz. Müzik yarışmalarına bakıyoruz. Çoğu detone oluyor. 11 yaşındaki bir Abdal çıksın oraya, detone olmaz. Onun işi o. Büyüklerimizden duyduğumu anlatıyorum. Kemana bağlamanın yanına katıp çalan bir topluluktur Abdallar.

K3: Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş, Çekiç Ali, Hacı Taşan gibi ustalarımızı dinler, bunların şarkılarını çalarız. Müzik olmazsa biz yokuz.

K4: Abdallık eşittir müzik. İkinin birbiriyle hiçbir ayrımı yok. Abdalın işi, aşıdır müzik. Müzik denilince aklıma konuşup da söylemediğim her şeyi içimden dökmek geliyor. Yapamadığım, yaşayamadığım her şeyi içimden dökmek geliyor.

K5: Müzik, bizim için olmazsa olmaz. Yaşamımızın bir parçası.

K6: Abdallıkta Horasan'dan beri müzik kültürü var. Muharrem Ertaş, Türkmenistan tarzı ile bozlakları okurdu. Neşet Ertaş ne yaptı. Re perdesine indirdi. Yani köyden şehre indirdi daha doğrusu. Müzik, Abdallığın bir parçası.

K7: Eskiden Müzik Abdallıkla bütünleşmiş vaziyetteydi, Abdalların yaşam tarzıydı. Şu an ekonomik sıkıntılar her şeyin önüne geçti. Müziksiz, ben yapamam.

K8: Eskiden kültürdü. Şimdi geçim kaynağı olarak bakılıyor müziğe. Benim için yaşam tarzı.

K9: Müzik; bizim özümüz, ekmeğimiz, mesleğimiz. Ama sonu olmayan bir meslek. Bu mesleği hobi olarak görüp meydana çıkanları görüyoruz.

K10: Müzik, olmazsa biz yapamayız. Bir türkü söylemeyeyim çatlarım. Bazı şarkıcılar rahatsızlık veriyor. Bizler Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş, Çekiç Ali, Hacı Taşıyan gibi ustalarımızı dinliyoruz.

K11: Göç ede ede buralara gelmişiz. Abdalların farklı uğraşları olmuş, ama özellikle müzikle uğraşmışlar. Müzik, bizim eklemek kapımız.

K12: Müzik ve Abdallık bütünleşmiş kavramlardır. Sesini duyurmaktır müzik.

K13: Aşiret olarak müziğin içinde büyüdük biz. Gözümüzü açtık bağlama, keman, davul, zurna vb. gördük. Müzik, bizim her şeyimiz.

K14: Biz müzikle doğduk, atalarımız da müzikle doğmuşlar. Geçmişten bu tarafa geçimimizi müzikle sağlıyoruz. Hayatımız bizim. Biz vuran, kıran kötü insanlar değiliz. Karakol bilmeyiz, hapis bilmeyiz. Çocukların sünnetinden tutun, milleti eğlendirmek, güldürmek, milletin kafasını dağıtmak, oğlan evlendirmek, gelin getirmek-çıkarmak gibi Kırşehir halkının her güzel şeyinde biz varız. Buna karşın bu meslekte dedem de, babam da aç ve borçlu gitti. Bize değer verilmedi ki. Bizi niye korumuyorlar?

K15: Abdallık kültürünün olmazsa olmazıdır müzik. Müzik, bizim mesleğimiz.

K16: Abdallık ve müzik birbirinden ayrılmaz. Müzik, bence duygunun aktarılmasıdır.

K17: Eskiden abdalları kınıyorlardı. Şimdi Abdallara özeniyorlar. Bizim yaptığımız işi sahiplenmeye çalışıyorlar. Neşet Ertaş "Her sazıcı, saz çalar; tatlı çalamaz." diyor. Abdallığa özenen çok da Abdal olamıyorlar.

K18: Müzik, aşkımız, geleceğimiz. Müzik, kültürel olarak devam eden bir süreçtir.

K19: Atalarımız müzikle iç içeydi. Bizler böyle bir ortamda yetiştik. Müzik olmadan bizler yaşayamayız.

K20: Bizler müzikle geçimini sağlayan insanlarız. Müzik, hayatımız bizim.

K21: Müzik, gelir kapımız. Ailemizde, çevremizde herkes bu işle uğraşiyor. Abdallık müzikle bütünleşmiştir.

K22: Müzik, olmazsa olmazımız, işimiz, aşımız.

K23: Müzik, bizim hayatımız. O, olmadan yapamayız.

K24: Müzik, kültürümüzün temeli.

K25: Hayatımız bizim. Ekmeğimiz.

K26: Savaşlarda psikolojik olarak düşmanı olumsuz etkilemek için müzik kullanılmış. Abdallar, yaptıkları müzikle savaşları bile yönlendirmişler. Ekmeği de müzikten geldiği için aklını ona vermiş. Müzik, içgüdüdür.

K27: Kökenimiz, İran Horasan. Oradan gelmişiz. Bağlama, davul, zurna, keman vb. müzik aletleri kullanmışlar. Beyinleri hep oraya yoğrulmuş. Abdallar, devamlı müzikle uğraşmışlar.

K28: Müzik, ata mesleğimiz; ama artık bu mesleğin geleceği yok.

K29: Müzik, bizim için bir kültürdür. Müziğimizle sevinir, müziğimizle anılırız. Başka bir şeyimiz yok. Şimdi yüksel tahsil yapanlar var. Eskiden yoktu.

K30: Müzik denince aklımıza ekmek geliyor. Müziğimizle göz önündeyiz. Abdal olan müziğin özüne iner. Abdal olmayanlar pek o kadar yapamıyor. Onlar sonradan öğrenme çünkü. Bizimki küçüklükten beri işin içinde olmamızdan, ihtiyaçtan ileri geliyor.

K31: Başkalarından bizim türkülerimizi dinlediğinizde bizim bu kültürü yansıtamadığını görürsünüz. Örneğin; Neşet Ertaş'a, Çeki Ali'ye ait bir bozlağı onlardan dinlediğinizde bizdeki şiveyi bulamazsınız. Müzik, bir anlatımdır, bir yaşantıdır, bir hüzdür, bir eğlencedir, bir güzelliştir, bir duygudur, bir muhabbettir.

K32: Abdallar, kültürlerini bir enstrümanla, bir deyişle, bir nefesle dile getirirler. Müzik, duygularımızı, düşüncelerimizi, yaşantılarımızı anlatıyor bence.

K33: Ezelden beri geçim kaynağımız olmuş. Müzik, bizim hayatımız.

K34: Müzik denince aklıma halk müziği, yöresel müzikler geliyor. Abdallar, müziğin içinden-çekirdeğinden yetişen insanlardır. Bozlaqlar, uzun havalar, yöremize ait müzikler olsun Abdallar bunları en iyi şekilde icra eden insanlardır. Diğer bir ifadeyle Abdallık kültüründe yetişen insanlar olmadan bu müziklerin tam anlamıyla icra edilemeyeceğini düşünüyorum.

4.4. İcra ettiğiniz müziğin yeni kuşaklara aktarımı konusunda neler düşünüyorsunuz?

K1: Onlar, bu işin geleceği olmadığını, bizim perişan durumda olduğumuzu görüyorlar ve bu işten uzak duruyorlar. Alttan bu işi yapacak bir nesil olmadığı için de müziğimizi kimseye aktarmıyoruz.

K2: Elimizden tutan kimse yok. Bir Neşet Ertaş vardı. Neşet Ertaş'a bile yıllarca değer verilmedi. Yıllarca zorluk ve acı çekti. Baharını ancak 10 yıl yaşayabildi. Müziğimizi yeni nesilden kimselere aktarmıyoruz.

K3: Çocuklarımız yapmak istiyor. Bize hevesleniyorlar. Esas olarak bu işi yapmalarını istemesem de yine de bir enstrüman çal köşede dursun diyorum. Teşvik verseler biz bu çocukları yetiştiririz.

K4: İçini dökmesi için bağlama çalmasını istiyorum; ama meslek olarak bu işi yapmasını istemiyorum. Neşet Ertaş gibiler nerelere geldi ki bizler nerelere geleceğiz? Kısaca bize verilen değerden (!) dolayı bu düşüncelere sapanmak zorunda kaldık.

K5: Çocuğumun kendisinde yetenek var. Okuyor. Ne iş yaparsa yapsın çocuğumun müzikle uğraşmasını istiyorum. Müziği ihmal etmesini istemiyorum. Her şey olunur, ama müzisyen olunmaz.

K6: Çocuğumun enstrüman çalmasını istiyorum, ama bu işi yapmasını istemiyorum. Eğitimine devam ediyor. Aynı zamanda bağlama çalıyor. 12 ayın iki ayı çalışılıyor. Sanayiye çocuklarını verenler var. İster istemez kültür kaybolmaya başladı.

K7: Geçim sıkıntısı yaşıyoruz. Geleceği olmayan bir iş olduğu için gençlerin farklı yerlere yönelmesini istiyorum.

K8: Çocuklarımız geçim sıkıntısı çektiğimizi görüyorlar. Bu işi yapmak istemiyorlar. Onların önünü kesmek istemiyoruz. Duvarda müzik aletleri asılı. Onları eline alıyor, çalarken bakıyor. Öğretmeseniz de kendisi zaten ister istemez öğreniyor.

K9: Sonu olmadığı için çocuklarımıza önermiyoruz. Çocuğun hevesi varsa zaten eline alır. İstediginde tecrübelerimizi paylaşıyoruz. Daha da paylaşırdık, ancak bu mesleğin sonu yok. Bizlere sahip çıkılmıyor. Sahip çıkılmış olsa müziğini, yeni gelen nesle daha iyi aktarabilecek.

K10: Sonumuzu görmediğimiz için oğluma sen de bizim gibi olma diyorum. Bu işi yapmaya itmedim. Oğlum bağlama çalıyor. Geleceği olacak, sigortası olacak deselerdi yönlendirirdim. Roman toplumunu tuttular, Abdal toplumunu tutmuyorlar.

K11: Bu kültür ağır ağır kaybolmaya başladı. Allah razı olsun büyüklerimizden bizleri buraya aldılar. Ama sonumuz yok. Bu nedenle yeni kuşaklara aktarma konusunda bir çabamız yok.

K12: Evlatlarımıza yaptırmıyoruz biz bu işi. Tecrübelerimizi tabi ki paylaşıyoruz.

K13: Mesleğin geleceği olmadığı için gençler uzak duruyorlar. Yardımcı oluyoruz; ama bu işi yapmasını istemiyoruz.

K14: Evde bir müzik aleti var. Çocukları kendi haline bırakıyorum. Kabiliyeti varsa o zaten öğrenir. Bu iş zorlamayla olmaz. Ama ben çocuklarımın okumasını istiyorum, bu sanatı kesinlikle yapmalarını istemiyorum.

K15: Zor geçiniyoruz. Çocuklarımızda bizim gibi zorlanacak. Onları okutmaya çalışıyoruz. Olmadı tamircinin yanına verip çalıştırıyoruz. Kafası zaten buna yatkınsa hevesi varsa zaten çalışır.

K16: Bizlere bakıyorlar. Bu işin sonu olmadığını söylüyorlar bize. Şimdiye kadar yaptınız da ne oldu diyorlar. Okuyorlar, ama müzikle de bağını kesmemelerini söylüyorum.

K17: Çocuklarımızın, bu işi yapmasını istemiyoruz. Okutuyoruz. Bir müzik aleti çalması konusuna gelince şunu söyleyebilirim. Bu içindeki aşka bağlı. Yeteneği de varsa gerisi gelir.

K18: Bu işin sonu yok. Açız. Okuyun, başka işler yapın diyoruz çocuklarımıza, gençlerimize. Esas gelir kaynağı olmadan geri planda müziği sürdürmelerini istiyoruz.

K19: Oğlum güzel bağlama çalar. Meslek olarak bu işi yapmayacağım, okuyacağım diyor. Sadece halk müziği değil, pop, caz gibi kulağa hoş gelen her türlü müziği dinliyor. Bu konuda karar onun.

K20: Çocuğum rahatsız. Bu ara onunla meşgulüm. Sigortalı iş versinler, bu işi bırakalım. Çocuğumun rahatsızlığı yüzünden evimi satıyorum. Anne-baba olarak çok zor durumdayız. Bu iş heves meselesi.

K21: Çocuğumun bu işi yapmasını istemiyorum. Okutacağım. Tecrübelerimi gerektiğinde onunla paylaşıyorum.

K22: Bu işin sonu yok. Son nesil biz kaldık. Öğrenmesini istiyorum; ama esas olarak bu işi yapmasını istemiyorum.

K23: Hem okuyor hem bağlama çalıyor. Okutacağım; ama müzikle de uğraşması için elimden geleni yapacağım. Babamdan bunu böyle gördüm.

K24: Sanatı öğrenirse iyi olur; ama şu an çalmıyor. Bir işe girmesini istiyorum. Bu konuda yönlendirme yapmıyorum.

K25: Çocuğum, ister istemez evde çalgı olduğu için alıp çaldı. Okumadı. Şu an benle birlikte düğünlere gidiyor.

K26: Hem okusun hem müzikle uğraşsın çocuklar. Anne baba teşvik etmeli. Çocuğum bağlama çalıyor; ama şu an bu işi yapmıyor.

K27: Bu işin sonu yok. Kimisi okuyor kimisi çalışıyor. Müzik aletlerini çalma konusunda yardımcı oluyoruz; ama bu işi yapmalarını istemiyoruz.

K28: Düğünle geçim olmuyor. Çocuklarımıza okuyun diyoruz. Çocuklarımız da bu işin geleceği olmadığını görüyor. Yine de müzik konusunda bilgilerimizi onlara aktarıyoruz.

K29: Yeni nesil bu işin garantisi olmadığı için okuyacağım bir yerlere geleceğim diyor. Örneğin, torunum bağlama çalıyor; ama bu işin garantisi yok diye düğünlere gitmiyor. Tabi ki genç kuşakla tecrübelerimi paylaştım; ama onlar bu işi yapmak istemiyorlar.

K30: Sırf bu işi yapmasın; ama bu işte elinde bulunsun. Müziğimizi biz öğretiyoruz, kendileri de öğreniyorlar.

K31: Meraklı olanlar bu işi en güzel şekilde yapmaya çalışıyor. Zaten heves, merak olmazsa bu işi yapamazsınız. Çocukları, gençleri sıkıyoruz. Müzik işi zorlamaya gelmez. Onlara yol gösterici oluyoruz. Moral veriyoruz. Teşvik ediyoruz. Elimizden geldiğince rencide etmeyecek şekilde bildiklerimizi onlara aktarıyoruz.

K32: Evimizde birçok enstrüman asılı durur. Çocuk veya gencin yeteneği ve meyli varsa bu enstrümanlardan hangisine ilgi duyuyorsa onu alır çalar. Bu enstrümanı çalacaksın demeyiz, kendisine bırakırız. Yanlış çaldığı durumlarda ise ona yol gösteririz.

K33: İki oğlum var. Biri esnaf, biri bu işin dışında bir iş yapıyor. Onların bu işe girmesini istemedim. Onlar da istemediler. Elbette bir enstrüman çaldığında eksiklerini söylediğimiz, tecrübelerimizi paylaştığımız oldu.

K34: Oğlumu okutuyorum. Şimdi bağlama, davul, keman çalıyor. Kaşık oyunu oynuyor. Hevesi var. Geleceği olmadığı için çocuklarımızı yönlendiremiyoruz. Başka bir iş sahasında iş sahibi olmasına çalışıyoruz. Gençlere aşılmasını isteriz tabi ki. Bu köklü kültürün ölmesini istemeyiz.

4.5. Günümüzdeki değişimin günlük yaşamınızı ve icra ettiğiniz müziği etkilemesi konusunda neler düşünüyorsunuz?

K1: Eskiden kültürümüzü daha iyi yaşıyorduk, daha çok düğüne gidiyorduk. Kazanıyorduk. Şimdi düğün salonları, ek gelir olarak bu işi yapıp da bizim işimize engel olanlar çıktı.

K2: Yaşam tarzımız tabi ki değişikliğe uğradı. Eskiden çok çocukluymuş aileler. Şimdi çocuk sayısı az. Yaşlanınca çocuklar babayla, anneye beraber kalır, onlara bakardı. Şimdi çocuklar babası ve annesi ile aynı evde kalmıyor. Bayramlaşmalarda ev ev gezmeyiz. Türkmen aşiretinin geleneğidir bu. Eskiden bayramdan bir gün önce masalar sandalyeler tedarik edilir, yemekler yapılırdı. Sabah, masalar sandalyeler dışarıya atılır, yemekler yenir, sohbetler edilirdi. Ben bunları özledim. Şimdi koca mahallede 10 hane kaldık. Biz mahallemizi, aşiretimizi istiyoruz. Niye İzmir'de kalsın benim hanem? Müziğimizin etkilenmesine gelince müzik için bağlı, bahçeli serbest alanın olacak. Şimdi azıcık gürültü yaptığında hemen polis geliyor. Diğer taraftan piyasada profesyonel olmayanlar var. Çaldıkları da bizim türkülerimiz.

K3: Coşku bizde, eğlence bizde. Soframızı herkese açar, herkesin sofrasına otururuz. Bizde dışlama olmaz. Bir kaptı yemek yeriz. Kaynaşmayı, sohbeti seven bir toplumuz. Ben kültürümü hâlâ yaşıyorum. Ben Abdallığı unutmam, unutturmam da. Abdallık demek, mütevazılık demek. Saygı, sevgi, gözü tokluk demek. Neşet Ertaş'ın çıkardığı müzik hep dinleniyor. Çoğu müzik parçası bir gün çıkıyor, bir daha adı sanı anılmıyor. Anlamsız çünkü. Bizim söylediğimiz türkünün her kelimesinde bir anlam var, seveda var, aşk var, saygı var, sevgi var. Düğünler değişti. Eskiden alkollü, yemekli düğünler daha çoktu, düğünlerde köpüklü tabaklar yoktu. Düğün sahibi heyecanlı olurdu. Biz, ondan daha heyecanlı olurduk. Keyifli oluyordu. Eskiden iyi kazanıyorduk. Eskiden oda fasılları olurdu. Gelen misafir bir kişi de olsa isteğini söylerdi. Ev sahibi misafirin fasılını yapıp yapmadığımızı takip ederdi. Saygı, sevgi vardı. Herkes, usta ne çalarsa dinlerdi. Usta, misafir çayını içene kadar kesmeden müziğini icra etmeye devam ederdi. Müzik kesildiğinde diğer misafir gelinceye kadar sohbet edilirdi. Eskiden gelen kişinin kim olduğunu bilirdik. Şimdi, iş profesyonellikten çıktı. Elektro cihazlar var. Ne çalarsa onu dinliyor insanlar. 4 günlük düğün 4 saate düştü. Bize karşı ilgi çok daha yüksekti eskiden. Her şey çok güzeldi.

K4: Kültürümüzün ölmesi konusunda endişeliyim. Türkünün sözlerinde ağlamaktan bahsediliyor. Kalkıp oynuyorlar.

K5: Eskiden her şey daha iyiydi. Değişimden günlük yaşamımız ve müziğimiz olumsuz yönde etkilendi.

K6: Çağımız çok hızlı değişti. Giyim kuşamdan türkünün okunmasına kadar olumsuz yönde etkilendik. Asıl işi bu olan biz Abdalların haricinde birçok kimse cihazları ile düğünlere gitmeye başladı.

K7: Her anlamda hızlı bir değişim var. Olumsuz yönde etkileniyoruz. Abdallık kültürü hızlı bir şekilde bitiyor. Gençler, bu işten uzaklaşmak durumunda kaldı.

K8: Eski düğünler yok artık. Gelenekler uygulanmıyor. Elektronik aletler çalınıyor. Esas bu işi olmayan kişi-örneğin, kamuda çalışan birisi-hafta sonu düğüne gidip bizim geçimimize engel olabiliyor.

K9: Adam memur olmuş, bizim mesleğimize engel oluyor. Eski düğünler kalmadı. Salon düğünlere var. Eskiden her şey daha iyiydi. Biraz çalmaya başlayanlar kendisinin profesyonel çalgıcı olduğunu düşünüp düğünlere gidiyor. Bu işin asıl profesyonelleri bizleriz. İnsanlar farklı illere geçim sıkıntısı yaşadığı için gidiyor. Burada işi olsa müziğini icra edecek, Abdallık kültürünü yaşayabilecek.

K10: Çok etkiledi. Eskiden köy düğünlere olurdu. Muhabbetler edilirdi. Düğünlere tadı tuzu vardı. Her şey maddiyata döndü.

K11: Abdalların gittiği düğünler yarıya düştü. Bağlamayı alan ben bağlamacıyım diye çıkıyor. Kendi kültürü olmayan kişiler, bu işi yapıyor. Doktoruna kadar bu işi yapan var.

K12: Köy düğünlere, ev düğünlere yapılırdı eskiden. Düğün salonları çıktı. Birkaç parça öğrenen ben bu işi öğrendim deyip meydana çıkmaya başladı. Biz dışarıda kaldık. Eskiden sevgi, saygı daha yüksekti bize. Değer vardı.

K13: Eskiden köy düğünlere, oda fasılları olurdu. Köçekler kaşık oynardı.

K14: Eskiden Abdallar geliyor der, bizi kınarlardı. Çağ değişince bizi sahiplenmeye başladılar. Bağlamamızı, kemanımızı, zurnamızı çalmaya başladılar. Bizi dışlayanlar artık kendileri bu işi yapıyor.

K15: Kültürümüz çok etkilendi. TOKİ'de oturuyorum. Eskiden bir aradaydık. Düğünler eski coşkusunda değil. Ekonomik şartlar tabi ki düğün sahiplerini etkiliyor.

K16: Düğün düzenleri değişti. Eskiden Abdallar hor görüyorlardı. Şimdi bizim yaptığımız işi icra etmeye çalışıyorlar.

K17: Bir taraftan yaşam kolaylaştı. Binlerce türküye internetten ulaşabiliyoruz. Bir taraftan eski coşkulu günler ve düğünler yok artık. Şimdi önlerine cihazı koyuyorlar. Anlamsız sözleri olan şarkılarla müziğimizi mahvediyorlar. Abdal aşiretinin özünde bu şarkılara yer yok.

K18: Eski düğünler yok. Artık salon düğünleri var. Meydan fasılları olurdu. Kuru bağlama, kuru keman çalınırdı. Şimdi elektronik cihazlarla çalınıyor. Eskiden daha güzeldi.

K19: Eskiden düğünler çok oluyordu. Salon düğünleri çıktı. Elektroniğe döndü düğünler. Şimdi müziklerde argo kelimeler var. Bizim türkülerimizde argo kelime olmaz.

K20: Esas bu işi yapmayan kişiler, bizim tek geçim kaynağımıza engel olmaya başladılar.

K21: Önceden oturak çalgıları, müstakil evler vardı. Daha güzeldi. Şimdi, elektronik cihazlarla düğünler yapılıyor. Geçim kaynağımıza işi olanlar engel oluyorlar.

K22: Yan sanayiler çıktı şimdi. Her eline bağlama alan bağlama çalıyor.

K23: Şimdi modernleşti her şey. Eskiden Abdallara karşı bir dışlama vardı.

K24: Eskiden oturak âlemleri vardı. Düğünler daha iyiydi. İstek istiyorlardı. Şimdi elektronik cihazlar çıktı. İnsanlarda para da yok.

K25: Eskiden 10 kişi düğünden ekmek yiyordu. Şimdi cihaz çıktı. 1 kişi o işi görüyor.

K26: Abdallar, geçimleri için dağıldılar. Örneğin, İzmir'e gidenlerimiz oldu. Abdalları küçük görenler hâlâ var. Hepimiz Âdemden gelmeyiz. Eskiden oturak muhabbeti vardı. Düğünler daha coşkuluydu. Şimdi cihazları kuruyorlar. Paradan kaçmak için bir kişi gelip çalıyor.

K27: Günlük yaşamımızdaki değişim, diğer insanlarda nasıl olmuşsa bizde de aynı oldu. Müzik konusuna gelince başkalarının (Doktoru, öğrencisi, öğretmeni vb.) da bizim yaptığımız işe yöneldiğini ve geçimimizi etkilediğini söylemeliyim.

K28: Eskiden elektronik aletler kullanmazdık. Eski adet, kültür kalmadı; ama saygı, sevgi bizde hâlâ üst seviyededir. Aramızdaki ilişkilerimiz hâlâ gayet güzel.

K29: Çevremde hep akraba, hısım oturuyor. Saygı, sevgi, büyüklerin sözüne itaat etme ise hâlâ varlığını sürdürüyor. Eskiden düğünlere çoğu zaman cuma günü, bazen perşembe günü giderdik. Düğün, pazar günü biterdi. Sabaha kadar çalardık. Şimdi düğünlerin saatleri değişti. Gece 11-12 oldu mu her şey bitiyor.

K30: Apartmanlara taşınanlarımız var. Müstakil evlerde teneke ile bidonla 3-4 yaşında çocuklar öğrenebiliyordu; ama apartman hayatına geçilince bu olmuyor. Elektrosaz işi kolaylaştırdı; ama sanat için iyi olmadı. Eski muhabbetler kalmadı. Eskiden can cana, daha yakın mesafede çalınıyordu. Şimdi 20-30 metrede ne çalarsan insanlar onu dinliyor. Esas işi bu olmayanlar da bu işi yapmaya başladı. 3-4 türkü bellemişler. Tam da değil. Parası da var. Cihaz alıyorlar. Bu işi yapmaya çalışıyorlar.

K31: Bilenler müziğimizi devamlı dinlemek istiyorlar. Şimdi gençlerin çoğu yeni müzikler-pop tarzı müzikleri- dinliyorlar çoğu zaman. Türkülere pek yanaşmıyorlar. Örneğin, Neşet Ertaş türkülerinin içinde nasihatler, ibret verici sizler vardır. Türküleri dinlemeleri iyi olur, ama dinlemiyorlar. Eskiden düğünler daha güzeldi. Masalar kurulurdu. Elektronik aletler yoktu. Kuru keman-bağlama, darbuka ile masa masa dolaşırdık. Gelen misafirleri ağırlamaya çalışırdık. Bu esnada da kazancımızı sağladık. Elektro olduğu için bilen de bilmeyen de bu işin içinde. Eline bağlamayı alan, iki makam öğrenen düğünlere gitmeye başladı. Düğünlerde yeme-içme de bugüne göre iyiydi. Bu işten ekmek kazanamayanlar İzmir'e, Ankara'ya, İstanbul'a gittiler. Burada çocuğunu başka işlere verdiler.

K32: İster istemez bizde çağa ayak uyduruyoruz. Müziğimiz, elektronikleşti. Kırşehir'deki düğünlerde elektronik aletler kullanmazdık. Bire bir masalarda veya insanlarla birebir oturarak karşılıklı çalıp söyledik odalarda; ama şimdi çağa ayak uydurarak cihazlar, kabinler kullanarak çalıp söylüyoruz. Abdallar olarak bazı yönlerden kültürümüzü hâlâ devam ettiriyoruz. Mesela; erkeklerimizde, pantolon, gömlek, yelek üçlüsünü, kadınlarımızda ise şalvarı hâlâ görebilirsiniz.

K33: Tamamıyla bozuldu. Eskiden örneğin; bağlamayı, kemani düğünün dışında muhabbetlerde de çalardık. Şimdi elektronik cihazlar kullanıyoruz çoğu zaman. İnsanlar oynuyor, çıkıp geliyoruz. Eskiden oturak âlemi vardı. Fasıllar olurdu. Kaşık oyuncularını oynardı. Fasıllarda ayrı ayrı paralar yağdırırlardı bizlere. Eskiden bizleri hor görenler (hâlâ da hor görülüyoruz da), şimdi bize özeniyorlar. Elimizden ekmeğimizi aldılar.

K34: Abdal aşireti dağılmaya başladı. Binalar çoğaldı. Kimisi apartmanda oturuyor. Geçim sıkıntısından dolayı kimisi Ankara'ya kimisi İzmir'e gitti. Abdal aşiretindeki bütünlük, birbirine tutkunluk kalmadı. Abdal kültürü ölmeye yüz tuttu. Büyüklerimiz sahip çıkmazsa can çekişen bir kültür olduğu için kültür yok olup gidecek. Yaşanan değişim, müzik repertuarının genişlemesi anlamında iyi oldu. İnternet

ortamında en son çıkan bir parçayı veya herhangi birisinin yaptığı bir eseri izleyip, dinleyip çalabiliyoruz. Eskiden böyle bir imkân yoktu. Eskiden kaset çıkacak da o kasetlerden çalıp söyleyecektik. Ama şu an böyle bir durum yok. Her türlü müziği eseri dinleyip çalabiliyoruz. Diğer taraftan düğün tarzları değişti. Eskiden elektronik cihazlar yoktu. Meydan fasılları vardı. Akşam olunca oda oda fasıllar yapardık. Masalar kurulurdu. Muhabbetler olurdu. Dolaşarak çalardık. Şimdi cihaz kuruluyor, çalınmıyor, saati gelince gidiliyor. Böyle olunca bilen de yapıyor bilmeyen de yapıyor. Birkaç parça belleyen cihazın başına geçiyor. Orada hatası da olsa bağırtıyla kapatıyor. Eskiden en ufak hatan olsa herkes fark ederdi.

4.6. Yurt içi ve yurt dışında çeşitli festival, fuar, şölen vb. etkinliklere katılarak Kırşehir'in tanınmasında ve turizminin gelişmesinde önemli bir rol üstleniyorsunuz. Bu etkinliklerde icra ettiğiniz müziğe yönelik ilgiyi nasıl buluyorsunuz? Katıldığınız tüm etkinliklerde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

K1: Kırşehir dışında ilgi çok yüksek. Bizi iyi karşılıyorlar. El üstünde tutuyorlar. Kırşehir'de itibar görmüyoruz. Bazı yerlerde aşağılama duygusu içerisine girenler oluyor. Bu da bizi çok üzüyor. Bazen araç sorunumuz oluyor. Topluluk dışındaki etkinliklerde bazen para kazanamadığımız oluyor.

K2: Kırşehir dışında Neşet Ertaş'ın akrabaları geldi diyorlar. El üstünde tutuyorlar bizi. Kırşehir içinde itilip kakılıyor. Kısaca Kırşehir dışında sanatçı, Kırşehir'de aptal olarak görülüyor.

K3: Bütün hünerlerimizi gösteriyoruz. İsmimiz okunduğunda koltuklarımız kabarıyor. Alkış koştduğunda neşemizi buluyoruz. Kırşehir'de yeme içme, araç sıkıntısı ile karşılaşabiliyoruz.

K4: Nereye gidersek gidelim insanların çeşitli beklentileri var. Bizi oynatsa, güldürse, ağlatsa, herkes dört gözle bizi bekler. Program bittikten sonra bizi bırakmak istemiyorlar. O derece iç içeyiz. Kırşehir dışında pek bir sıkıntı yaşamıyoruz. Memleketimizden daha çok değer veriyorlar. Kırşehir'de bazı kesimler Abdalları hor görüyor. Aslında biz bunları hak etmiyoruz. Bu memleketi onura ediyoruz.

K5: İlgi çok yüksek. Etkinliklerde sıkıntı yaşamıyoruz.

K6: İlgi mükemmel. Büyük bir ilgi var. Hayran kalıyor insanlar müziğimize. Etkinliklerde herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum.

K7: İlgi çok güzel. Çok büyük ilgili ile karşılanıyoruz. Topluluk dışındaki etkinliklerde bazen emeğini alamamak, etkinliğin iptal olması gibi sıkıntılarımız oluyor. Genel olarak iyi.

K8: İlgi çok yüksek. Dışarıda bize sanatçı olarak bakılıyor. Kırşehir'de organizasyondan kaynaklanan sıkıntılar olduğu oluyor. Kimi zaman maddi açıdan ufak tefek sıkıntılarımız oluyor.

K9: Müziğimizi beğeniyorlar. Bizleri tebrik ediyorlar. Buradaki sayı artınca topluluğun etkinlik sayısı 2 katına çıktı. Gidiş gelişte araç sıkıntılarımız olabiliyor. Topluluk dışındaki etkinliklerde parasal sıkıntılar yaşanabiliyor.

K10: İlgi mükemmel. Sorunla karşılaşmıyoruz.

K11: İlgi güzel; ama geçiciyiz. Daha önce Abdallar dışlanıyordu. Şu an öyle bir sıkıntı yok. Topluluk dışındaki etkinliklerde emeğimizin karşılığını alamadığımız oluyor.

K12: Kırşehir dışında ilgi yüksek. El üstünde tutuyorlar. Kırşehir'de ilgi düşük. Topluluk dışındaki etkinliklerde maddi sorunlar olabiliyor.

K13: İlgi güzel. İşimizi güzel yapıyoruz çünkü. Gururlanıyoruz. Genelde sorunla karşılaşmıyoruz.

K14: Kırşehir'de çalgıcıyız. Dışarıda sanatçıyız. Avrupalara gidiyoruz, tebrikler geliyor. Etkinliklere araba verilirse onunla, olmazsa kendi aracımızla katılıyoruz. Bazılarında aç kaldığımız oluyor.

K15: Bizleri iyi karşılıyorlar. Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.

K16: Bu memleketten çıktuktan sonra ilgi başlar. Herhangi bir sorunla karşılaşmıyoruz.

K17: İlgi çok yüksek. Abdal ve müzisyen olduğumuzu hissettik. İşini düzgün yaptığın sürece el üstünde tutuluyorsun. Pek sorunla karşılaşmıyoruz.

K18: İlgi çok iyi. Kırşehir dışında insanlar bu kültüre çok hasret olduğu için ilgi daha yüksek. İl dışında sıkıntı olmuyor. İl içinde ufak sıkıntılarımız olabiliyor.

K19: Etkinliklerde ayakta alkışlanıyoruz. Dışarıda yoğun ilgi ile karşılanıyoruz. Kırşehir'de ilgi daha zayıf. Program bittikten sonra araç sıkıntısı yaşayabiliyoruz. İş bitti tamam deyip ilgisizliklerle karşılaşabiliyoruz.

K20: İlgi il dışında daha yoğun. Bazen araç parasını cepten verdiğimiz, aç kaldığımız, emeğinin karşılığını alamadığımız oluyor.

K21: İlgi Kırşehir'de de Kırşehir dışında da iyi. Kimi zaman araç parasını cepten veriyoruz. Aç kaldığımız, emeğimizin karşılığını alamadığımız oluyor.

K22: İlgi il içi ve dışında yoğun. Kırşehir dışında sorun yaşamıyoruz. Kırşehir’de bazen emeğimizin karşılığını alamadığımız oluyor.

K23: Kırşehir’de devamlı gördükleri için ilgi biraz daha düşük. İstanbul ve Ankara’da düğünlere gidiyoruz mesela. Oralarda hasret kaldıkları için ilgi daha yüksek. Bizleri göndermek istemiyorlar. Avrupa’dan beğeniler alıyoruz. Düğünlerde bazen cihazlarımız zarar görebiliyor. Düğün sahiplerinden kesim istiyoruz, vermiyorlar. Düğünde harcayacağım diyor. Düğün de de para atmıyor.

K24: Kırşehir dışında sanatçı olarak görüyorlar. Kırşehir’de aşağılama oluyor. Araba parasını kendimiz karşılamak durumunda kalabiliyoruz. Kazanmadığımız halde çok kazandınız diyorlar.

K25: Sürekli içinde oldukları için Kırşehir’de ilgi biraz daha düşük. Dışarıda çok ilgi oluyor. Hayran kalıyorlar müziğimize. Dışarıda her şey on numaraya oluyor. Kırşehir’de kesimi eksik verenler oluyor. Bazı düğünler iptal olabiliyor. Kimi zaman cebimizden para gittiği oluyor.

K26: Kırşehir dışında el üstünde tutuluyoruz. Kırşehir’de bazı kesimler aşağılama davranışı gösterebiliyor. Kırşehir’de bazı düğün yerlerine kesimsiz gidince oralarda sıkıntı yaşayabiliyoruz.

K27: Neşet Ertaş’ın sayesinde dışarıda bizlere çok ilgi gösteriyorlar. Biz de gittiğimiz yerlerde Kırşehir’in geleneklerini, adetlerini en güzel şekilde aktarıyoruz. Devamlı Kırşehir içinde olduğumuz için ister istemez Kırşehir’de ilgi biraz düşüyor. Bazı etkinliklerde etkinliğe katılım konusunda aramızda sorun olabiliyor. İl içinde araç sorunu oluyor.

K28: İl dışındaki etkinliklerde fevkalade güzel karşılanıyoruz. Kırşehir’de Abdal uşağı deyip aşağılamalar oluyor. Kışın düğünler de bitiyor. Devamlı işimiz olmadığı sürece ekonomik sorunumuz hep devam edecek.

K29: Kırşehir dışına gittiğimizde olağanüstü ilgi ile karşılanıyoruz. Burada gördüğümüz ilginin kat be katını dışarıda görüyoruz. Topluluk dışındaki etkinliklerde emeğimizin karşılığını alamadığımız, cebimizden para gittiği oluyor.

K30: Kırşehir dışında bize karşı ilgi daha yüksek. Sünnetçi Kabadayı vardı. Bana siz burada sünnetçi diyorsunuz; ama İzmir’de bana doktor diyorlar derdi. Burada Abdal gözüyle, dışarıda sanatçı gözüyle bakıyorlar. Topluluk dışındaki etkinliklerde bazen aç kaldığımız, araba parasını cebimizden verdiğimiz oluyor.

K31: Müziğin kıymetini bilenler, bizleri baş üstünde tutuyorlar. Bilmeyenler de ayaklarının altına alıyor, bizleri ikinci sınıf görüyor. Kırşehir dışında bu kültürü özledikleri için bizlere karşı ilgi çok yüksek. Etkinliklerde büyük sorunlarımız olmuyor. Herhangi bir sorun olursa müdürlüğümüz hallediyor. Topluluk dışındaki etkinliklerde maddi sorunlar olabiliyor.

K32: El üstünde tutulduğumuz yer de oluyor, değer bilmeyen yer de oluyor. Memleketin birine gitmiştik konser vermeye. Bizim topluluğun adı daha önce “Abdallar, Müzik ve Oyun Topluluğu” idi. Sahnede sunucu bizi anons ederken “Aptallar,...” olarak deyince oradakiler gülmeye başladı. Biz alışkınız tabii bu sözlere. Biz programımızı yaptık, indik kulise. 8-9 yaşlarında bir çocuk geldi babasıyla. Hüngür hüngür ağlıyor. Babasına sorduk, niye ağlıyor diye? Babası “Sizin kıymetinizi bilmeyen insanların size gülmesine ağlıyor” dedi. Çocuk “Abdallıkla aptallığı ayırt edemeyen insanlar kendilerine gülmüyorlar da size gülüyorlar” dedi. Bazen yemek sıkıntımız olabiliyor. Düğüne gidiyorsun. Parayı yarın vereyim diyor. Yarın gidiyoruz. Haftaya vereyim diyor. Bu anlamda sıkıntılarımız olabiliyor.

K33: Kırşehir dışında Kırşehir’den daha fazla el üstünde tutuluyoruz. Başka sanatçılarla da birlikte program yapıyoruz. İnsanlar, bizim sanatçı olduğumuzu daha iyi anlıyorlar. Katıldığımız bu programlarda acıksak acıktık diyemiyoruz, susasak susadık diyemiyoruz. Verirlerse bir şeyler yiyoruz, vermezlerse evimize aç aç dönüyoruz. İhtiyacımızı kendi karşıladığımız çok oldu.

K34: Bir şey nerede meşhursa orada kıymeti az olur. Bu nedenle Kırşehir dışında bize karşı ilgi daha iyi. Bazı etkinliklerde ulaşım, bazılarında yeterli ilgi gösterilmediği oluyor. Aç kalabiliyoruz. Emeğimizin karşılığını alamadığımız oluyor. Yeri geliyor, cebimizden para çıktığı oluyor.

4.7. Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensubu olmanızın size ve diğer Kırşehir Abdallarına nasıl bir etkisi oldu?

K1: Düzenli bir aylığımız oldu. Kırşehir, ozanlar diyarı. Bu topluluğun kurulması, Abdallar için gurur kaynağı oldu.

K2: Güzel oldu. Sürekli çalışırsak yeniden bahar gelecek, bizler çiçek açacağız. Çocuklarımız, ailelerimiz gülecek. Her ilin kendini tanıtan bir ekibi var. Kırşehir, ozan anlamında Türkiye’de birinci. Örneğin Çekiç Ali, Âşık Said, Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş. Bunların hepsi bu şehrin. Bunların birçok eseri

var. Horosan'dan gelip gerçekten bu sanatı icra eden kişileriz bizler. Biz kaynağız. Ne kadar da aşiret olsak burada birbirimizi daha iyi tanıdık.

K3: Abdal topluluğunun birbirini daha iyi tanınmasına imkân sağladı. Halkın heyecanlanması için, bizi görevlendiren amirlerimize teşekkürler gelmesi için çok gayret gösteriyoruz. Birlikte programlara önceden hazırlanıyoruz. Burası geçici olmasa çok güzel olacak. Sonumuz yok. Düğünler de bitiyor. Şevkimiz kırılıyor.

K4: Burada olmasaydık kahveye, parka gidecektim. Orada bir araya gelip program oluşturacaktık. Bu topluluk bizi bir çatı altında topladı. Gerek aile gerek Abdal topluluğu için iyi oldu.

K5: Sosyal ve ekonomik olarak bizi olumlu yönde etkiledi. Gurur verici.

K6: Ekonomik olarak olumlu yansıdı. İşimiz düzene girdi. Burada Abdalların temsiliyeti sağlandı. İşimiz devamlı olsa kafamız rahat olur, daha üretici oluruz.

K7: Hoşgörüyü karşılandık. Ekonomik yansımaları oldu. Böyle bir destek de olmasa bizler de İzmir'e, farklı illere gidecektik. Bu toplulukta olmamız bizim bir çatıda olmamızı sağladı.

K8: Ekonomik olarak faydası oldu her şeyden önce. İşimizde bir düzen oldu. Abdalların birlikteliğine katkısı oldu.

K9: Bizi tekrar kendimize getirdi. Sanatımıza tekrar bizi bağladı. Devamlılığı gelse daha canı gönülden sarılacağız. Buraya geldik sanatçı olduğumuzu bildik. Sanattan soğuyanlar tekrar bağlandı. Kıymet gördü. Sürekli olduğumuz zaman daha güzel şeyler yapacağız.

K10: Ailemiz çok memnun. İl Kültür ve Turizm'de çalıştığımızı söylediğimde insanlar ne kadar güzel diyorlar. Gurur verici.

K11: Ailelerimiz memnun oldu. Eve asgari ücretli bir maaş götürüyoruz. Kışın biz ne yapacağız?

K12: İşimiz daha düzenli hale geldi. Sigortamız yatıyor. Abdalların birlikteliğini artırdı.

K13: Çok memnunuz. Düzenli bir işimiz oldu. Kahve köşelerinde değiliz. Arkadaşlığımız daha iyi oldu. Birbirimize ısındık.

K14: Çok iyi oldu. Burada hepimiz bir çatı altındayız. Geçiciyiz ama. Kış geliyor. Şimdi biz ne yapacağız?

K15: Çok iyi oldu tabi ki. İşimiz düzenli hale geldi. Birliktelik sağladık.

K16: Gurur verici oldu. Bunun devam etmesini istiyoruz.

K17: Sabit iş, belirli bir gelirimiz oldu. Gurur duyduk. Abdallık kültürünün varlığı hissedildi.

K18: İşimize daha ısındık. İstekli, beraber bir düzen kurduk. Burada sıcak sohbetlerimiz oldu. Kaynaşma ortamımız oldu yani.

K19: Birbirimize alıştık burada. Devam etse düzenli işimiz olur, sanatımızı çocuklarımıza aşılarız. Allah'a şükür ediyoruz.

K20: İyi oldu; ama geçiciyiz. Yarın ne olacağımızı düşünüyoruz. Burada birlik içinde çalışıyoruz.

K21: Çok güzel katkısı oldu. Allah razı olsun devletimizden. Onların işleri güçleri rast gelsin. Çıkacağımız için üzülüyoruz. Çocuklarımız var.

K22: Kardeş gibi olduk burada. Hepimizi bir çatı altında topladılar. Ailemiz de memnun. Allah razı olsun büyüklerimizden.

K23: Etkinliklerden önce müzik aletlerini elimize alıyor, hazırlık yapıyoruz. Toplulukta olmadan önce evlerimizde düğüne gidene kadar bir şey yapmıyorduk. Müziğimiz daha iyi hale geldi.

K24: Devletimiz, bizim burada bir arada olmamızı sağladı.

K25: Çok güzel oldu. İşimiz düzene girdi. Burada birlikte çalışıyoruz.

K26: Çoluk çoğumuzun geçimini sağladık. Çok iyi oldu.

K27: Etkinlikler öncesinde ekibimizi kuruyor, görev paylaşımımızı yapıyoruz. Sabit bir geliri olan sigortalı bir işimiz oldu. Aile düzenimiz oldu.

K28: Abdalların, etkinliklerde güzel bir şekilde karşılanmasına vesile oldu. Eşimizi, ailemizi geçindirmemizi sağladı.

K29: Kültürümüzün yaşaması anlamında önemli bir adım oldu. Diğer taraftan sigortalıyız ve sabit bir gelirimiz var.

K30: Çok iyi oldu tabi ki. Toplulukta olduğumuz için şimdi bize memur gözüyle bakıyorlar. Maaşımız var.

K31: Abdallar arasında bu işin bir geleceği olduğu bilinci uyandı. Çocuklarımızda ileride biz de bu topluluğa gireriz düşüncesi oluştu.

K32: Her şeyden önce ekonomik anlamda rahatladık. Vesile olanlardan Allah razı olsun. Kırşehir denince Abdallar akla geliyor. Buraya bir büyük geldiğinde hemen biz çağırılırız.

K33: Asırlardır görmediğimizi gördük. Eskiden sadece düğünlerde, muhabbetlerde geçimimizi sağlıyorduk. Şimdi, çoluğumuzun çocuğumuzun bir güvencesi var. Eskiden bugün doyduk, yarına Allah Kerim derdik. Türkiye bizleri daha iyi tanıdı. Devletimizden, bizi buraya alan büyüklerimizden Allah razı olsun.

K34: Çok büyük etkisi oldu. Emeği geçenlerden Allah razı olsun. Bu kültür belki şu anki durumundan daha kötü durumda olacaktı. Belki de yok olmuştu. Maaşımız, sigortamız var. Yaşantımızı tabi ki değiştirdi. Burada olmasaydık, biz de belki Kırşehir’de durmayacaktık.

4.8. Kırşehir halkının size bakışı nasıl?

K1: Pek olumlu bakmıyorlar. Bizler kendi halinde, geçimiyle uğraşan kişileriz. Bize aptal diyorlar. Aptal, zekâsı geri kişiye söylenir. Elhamdülillah zekâlı kişileriz.

K2: Kırşehir halkı olumsuz bakıyor. Biz Abdalız. Bize aptal diyenler var.

K3: Halkın genel olarak bize bakışı olumlu. Başka mesleklerden bağlamayı eline alıp çıkanlar var. Kırşehir’de bazıları bunlarla bizi aynı şekilde değerlendiriyor. Biz Neşet Ertaş, Muharrem Ertaş, Çekiç Ali, Hacı Taşan’ın kökünden geliyoruz. İhtiyarlarımız, türküleri bize hikâyeleri ile anlatırdı. Kırşehir’de iş yeri olanlara iş verin dediğimizde, onlar bize “Ben sana nasıl iş buyurayım?. Biz, sizi sanatınızla-sazınızla / sözünüzle-görmek istiyoruz.” diyorlar.

K4: Biz halkla iç içeyiz. Kırşehir halkıyla bir sıkıntımız yok.

K5: Halkın bize bakışı iyi durumda.

K6: Allah razı olsun onlardan. Bizi kendilerinden biri gibi görüyorlar. Bizi her zaman yüceltmişlerdir.

K7: Bizi Kırşehir halkı sever.

K8: % 70’ı olumlu, %30’ı olumsuz bakıyor maalesef.

K9: Kırşehir halkı Abdallara sahip çıkıyor.

K10: Halk bizden memnun.

K11: Eskiden olumsuzluklar oluyordu. Şimdi iyi. Bizi seviyorlar.

K12: Kırşehir halkının Abdallara bakışı çok olumsuz.

K13: Genel olarak iyi, kıymetin bilinmediği de oluyor. Neşet Ertaş etkinliklerinde yer verilmediği için halk bize “Siz etkinliklerin başında olmanız gerekir.” diyorlar.

K14: Eskiden dışlama oluyordu. Şimdi böyle bir sıkıntı yok. Uyum içindeyiz.

K15: Eskisi gibi değil. Bizlere genel olarak iyi bakıyorlar.

K16: Kırşehir halkının bize bakışı olumlu.

K17: Sahipleniyorlar. Allah razı olsun onlardan.

K18: Bizleri severler, takdir ederler. Allah razı olsun onlardan.

K19: Bir kısmı iyi. Bir kısmı kötü. Bize aptal diyenler var. Bizler zekâsız insanlar değiliz.

K20: Kırşehir halkından bazıları bize hor gözle bakıyor.

K21: Kırşehir halkı bize olumlu bakıyor. Burada birçok ödül aldık.

K22: Eskisi gibi değil. Güzel karşılanıyoruz.

K23: Kırşehir halkı bizi seviyor.

K24: Kırşehir halkı bizi sever.

K25: Allah razı olsun onlardan. Seviyorlar bizi.

K26: %90’ı olumlu bakıyor.

K27: Abdal deyip bizi küçümseyenler var. %80’i olumlu, %20’si olumsuz bakıyor diyebilirim.

K28: Kırşehir halkının %40’ı olumlu bakıyor, %60’ı olumsuz bakıyor.

K29: Biz bu topluluğa girdiğimizde Kırşehir halkı sevindi. 2010’a doğru Kırşehir içerisinde sazıcı çoğaldı. Birkaç makam belleyen kişiler, düğüne gitmeye başladı. Düğüne giden bu kişiler ise gittiği düğünlerde istenileni veremedi; ama düğün sahibi, bu işi ucuz kapatma derdiyle onları bize tercih etti.

K30: Halkın gözünde benim düğünümü Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçıları çaldı diyenler oluyor. Kırşehir halkının genel olarak Abdallara bakışı olumlu.

K31: Abdalları garip gördükleri için Kırşehir halkının bize bakışı olumlu.

K32: Kırşehir halkının bize bakışı iyi.

K33: Kırşehir halkının çoğu bizi sever; ama bazıları bilerek, isteyerek bize aptal der.

K34: Kırşehir halkının bakışı genel olarak çok iyi. Halkımızdan memnunuz. Allah razı olsun onlardan.

4.9. Söz yazıyor musunuz? Beste yapıyor musunuz?

Katılımcılardan K4 ve K12 söz yazıp beste yaptığını; K34, sadece beste yaptığını belirtmiştir. Diğer katılımcılar ise bu sorulara olumsuz yanıt vermiştir.

4.10. Neşet Ertaş'ın hangi yönlerini örnek alıyorsunuz?

K1: Bağlama çalma düzenini, ahlakını, yaşam tarzını, bütün her şeyini örnek alıyoruz.

K2: Neşet Ertaş'ın insanlığını ve sanatçılığını örnek alıyoruz. Neşet Ertaş, eline biraz para geçse paylaşırdı. Fakir fukaraya yardım ederdi. Cömertliğini örnek alıyoruz. Şimdi sahneye kültürümüze uygun olmayan şekilde çıkıyorlar. Oysa Neşet Ertaş, konserde ceketini çıkarmak için af diler, ceketimi çıkarabilir miyim derdi? Ben bu insanın hangi yönünü örnek almayayım? Neşet Ertaş anılıyor, Abdal yok.

K3: Sanatçılığını, insanlığını örnek alıyorum. Neşet Ertaş, devlet sanatçılığını değil; halkın sanatçılığını kabul etti. Herkesin tek tek gönlünü alırdı. Bu yönlerini örnek alıyorum. Perişan durumda olana hemen maddi ve manevi yardımda bulunurdu. Neşet Ertaş, paylaşmayı bilen insandı. Kendisi tok olunca başkasının aç olmasını istemeyen insandı. Adana'da konser sonrası dönüşte biber, domates toplayanların sefil halini görünce kazandığı parayı kendisi değil, şoförüne veriyor ve bu paranın tümünü onlara dağıttırıyor. Bu tarafa parasız dönüyor.

K4: Neşet Ertaş, atamız. Cevher oluşu: Bağlama çalışı, türkü söyleyişi, besteleri, sözleri. Yaşam tarzı bizimkiyle zaten aynı: Gariplik. İzmir'de Karabağlarda 3 katlı evi vardı. Gelenleri yukarı çıkartırdı. Elektrikli sobaya lamba, diğerine de ateş derdi. Elektrikli soba sohbeti sıcak yapmaz derdi. Ekrem kardeşine kömürü alevle derdi. İhtiyacı olana yardım ederdi Neşet Ertaş. Bilim adamıydı, filozoftu. Yapmacıklığı sevmezdi. Garibanları el üstünde tutardı.

K5: Başta kişiliği olmak üzere sanatını, duruşunu örnek alıyorum. Bizim yanımızda O'nun ayrı bir yeri var.

K6: Abdallık kültürünü dünyaya anlattı. Neşet Ertaş'ın hangi bir yönünü anlatayım da örnek almayayım? Bir müzisyen vardır, yorumcudur. Bir müzisyen vardır, enstrümantaldir. Bir müzisyen vardır, bestekârdır. Ama Neşet Ertaş da hepsi var. En iyi bağlamayı çalar. En iyi sese sahip. En iyi besteye sahip. En iyi yoruma sahip. İdolümüz. Yalın bir insandı. Doğallığını kaybetmedi. Her yerde kendine özgü dili ile hitap ederek kültürünü yansıttı. Neşet Ertaş'ı sanatçı olarak görmüyoruz. Filozof olarak görüyoruz. Neşet Ertaş etkinliklerinde biz olmuyoruz maalesef. Bozlak bizim tınımız. Bozlak bizden dinlenmeli.

K7: Mütevazılığını, insanlara değer vermesini, sanatını örnek alıyorum.

K8: Müzik konusunda beni en çok Neşet Ertaş etkilemiştir. Alçak gönüllü bir insandı Neşet Ertaş. Fakirlik içinde büyüüp kültürünü güzel bir şekilde yansıttı. Yaşantısını ve sanatçılığını örnek alıyorum.

K9: Neşet Ertaş, büyük bir ozandı. Yüzyılda bir gelir böyle bir insan. Dünyaya mal olmuş bir insandı. Sanatını ve insanlığını örnek alıyorum. Gururumuzdu.

K10: Çalarken O'na benzetmeye çalışıyoruz. Neşet Ertaş ne dedi "Her sazıcı, saz çalar; tatlı çalamaz.". Onun gibi güzel okumaya çalışıyoruz. Cenab-ı Allah, O'na öyle bir ruh vermiş ki hangi yönünü örnek almayayım?

K11: Türkiye'nin değil, dünyanın kabul ettiği bir sanatçıydı. Mütevazıydı. Paraya tamah etmeyen bir kişiydi. Baştanbaşa her yönünü örnek alıyorum.

K12: Öncelik ahlak ve kişiliktir. Sanat ikinci planda gelir benim için. Bu yüzden ben Neşet Ertaş'ın öncelikli olarak ahlakını ve kişiliğini, sonra sanatçılığını örnek alıyorum.

K13: İnsanlığını ve sanatçılığını örnek alıyorum.

K14: Neşet Ertaş benim atam, canım. Onsuz bir dünya düşünemem. Her yönünü örnek alıyorum.

K15: Neşet Ertaş, bizim ustamız. Onun şarklarıyla yetiştik, büyüdük. Onun ekmeğini yiyoruz.

K16: Sanatçılığını, insanlığını-özellikle duygulu bir insan olmasını örnek alıyorum.

K17: Başta kişiliği, bağlama çalışı, sesi, alçak gönüllülüğü, gittiği yol olmak üzere her yönünü örnek alıyorum.

K18: Sanatçılığını, kişiliğini, duruşunu örnek alıyorum.

K19: Neşet Ertaş, hakaret içerikli sözleri olmayan, alçak gönüllü bir insandı. Ben onun bağlama çalışını, türkü söyleşini, insanlığını örnek alıyorum.

K20: Sanatçılığını, alçak gönüllüğünü, ahlakını örnek alıyorum.

K21: Neşet Ertaş'ın işi gücü rast gelsin. Mekânı cennet olsun. Bağlama çalışını, insanlığını, konuşmasını, kültürlü oluşunu örnek alıyorum.

K22: Kişiliğini ve sanatçılığını örnek alıyorum.

K23: Onun şarkılarıyla büyüydük. Onun ekmeğini yiyoruz. Sanatçılığı başta olmak üzere insanlığını örnek alıyorum

K24: İnsanlığını ve sanatçılığını örnek alıyorum.

K25: Sanatçılığını örnek alıyorum. Sanatçılığın içinde her şey (adamlık) var zaten.

K26: Müzik tarzını, geleneklere bağlılığını örnek alıyorum.

K27: Topluluğun kurulmasında başta, Neşet Ertaş'ın katkısı oldu. Kişiliğini, sanatçılığını örnek alıyorum.

K28: Kişiliğini ve sanatçılığını örnek alıyorum.

K29: Muharrem Ertaş'ın, Çekiç Ali'nin, Neşet Ertaş'ın çalış tarzları birbirinden ayrıdır. Neşet Ertaş'ı bugün herkes taklit ediyor. Büyüğünden tut küçüğüne kadar. Ne Çekiç Ali'yi ne Muharrem Ertaş'ı taklit eden yok, edemiyorlar, edemezler de.

K30: Sanatçılığını örnek aldık. Neşet Ertaş'a hayrandık. Kulağımıza ilk onun müzikleri geldi. Kırşehir'deki ustaların hepsinin baş örneğidir Neşet Ertaş. O bizim liderimiz, pirimiz. O iyi çaldı. Biz de O'nun gibi iyi çalmaya heveslendik.

K31: Kişiliğini, bağlama çalışını, türkü söyleşini.

K32: İnsanlığını, fikirlerini, müzik yönünü örnek alıyorum.

K33: O, merhametli, güzel bir insandı. İnsanlığını örnek alıyorum. Ayrıca tartışılmaz sanatçılığını örnek alıyorum.

K34: Söz yazıyor, beste yapıyor, çalışıyor, söylüyor, en güzel şekilde sanatını icra ediyor. Bütün vasıflar Neşet Ertaş'ta mevcuttu. Ben onun bu yönlerinin hepsini örnek alıyorum. Alçak gönüllülüğünü, tok gözlülüğünü, insanlara karşı olan saygısını, sevgisini ve hoşgörüsünü de kendimize tabi ki örnek alıyoruz.

4.11. Telif hakları konusunda bilginiz var mı?

Katılımcılardan K1, K3, K4, K6, K7, K8, K32, K33, K34, telif hakları konusunda yeterince bilgisinin olduğunu; K29, K31, telif hakları konusunda biraz bilgisinin olduğunu belirtirken diğer katılımcılar bu konuda herhangi bir bilgisinin olmadığını belirtmiştir.

4.12. Bir Abdal olarak yetkililerden beklentileriniz nelerdir?

K1: Elimizden tutulmasını bekliyoruz. Bize iş ortamı yaratsınlar. Çoluğumuzun çocuğumuzun geçimini sağlamak istiyoruz. Sonumuzun olmasını istiyoruz.

K2: Muharrem Ertaş'ın evinde gelenlere bağlama, keman vb. çalacaksınız dediler. Sözde kaldı. Biz yine açız, yine sahipsiziz. Daha önce bir proje vardı. Ekip oluşturulmaya çalışıldı. Stadyumda uzun bir süre çalıştık. İptal edildi. Başta Kırşehir bürokratları olmak üzere yetkililerin Abdallık kültürünün yaşaması için gerekeni yapmasını bekliyorum. Bizler bitmek üzereyiz. Neşet Ertaş etkinliklerinde bize yer verilmeli. Bizler garip insanlarız. Neşet Ertaş'ın türkülerinde garip geçiyor. Bizleri anlatıyor.

K3: Bir proje vardı. Orada çok emek verdik. Emeklerimiz boşa gitti. Büyüklerimizden isteğim elektronik şekilde müzik aletlerinin kullanılmadığı güzel günlere, özümüze dönmemizi sağlasınlar. Devletimize milletimize, komşumuza saygı ve sevgi gösteren, bu kültür ile yetişen insanlarız. Bizleri bir çatı altında toplansınlar. Bizden sonra gelen yok. Zenginlikte gözümüz yok bizim.

K4: Öncelikle geçim sıkıntısını aşmamız lazım. Bunu aştıktan sonra sağlıklı kafayla biz zaten üretiriz.

K5: İş ortamının devamlılığını istiyorum. Bu olursa diğerleri zaten gelecektir.

K6: Yetkililerden bizleri bir çatı altında toplamalarını, bizlere devamlı çalışabileceğimiz bir ortamı oluşturmalarını bekliyorum. Gençlerimize özellikle imkân verilmesini istiyoruz. Gecikmiş bizim hak ettiğimiz taleplerimizin yerine getirilmesini istiyoruz. Kırşehir denince akla Abdallık kültürü gelir. Bu kültürü göz göre göre eritemeyiz. Bu kültürü devam ettirmek istiyoruz. Özümüzde var. Kulağımızda tını olmadan biz duramayız. Ağzımızda avaz olmazsa biz duramayız. İbrahim Tatlıses biz kemanla bağlamayı bir araya getiren topluluğuz dedi, övündü. Hayır, kemanla bağlamayı Urfa değil, Kırşehir getirdi. Bir defa bir araya gelelim 40 yıldır beraber çalışıyor gibi çalarız. Neşet Ertaş'ı en iyi kim anlatır? Biz anlatırız; çünkü

bizim özümüzden, damarımızdan, neslimizden gelmiş. Etkinliklerde biz olmalıyız. Türkiye'nin her yerinde varlığı bulunan Abdallar topluluğuz. Kültürümüzün varlığını sürdürebilmesi için gerekli adımlar atılmalı.

K7: Beklentimiz iş. Örneğin, en kötü bize 9. aydan 6. aya kadar bir iş verilse diğer 3 ayda da biz düğünlere gideriz. Hayatımızı bu şekilde sürdürürüz.

K8: Bu kültürün eğer ölmesi istenmiyorsa bize sahip çıkılması lazım. Çok az kişi kaldık. Bu mesleği sigortalı şekilde yapmak istiyorum. En verimli yapabileceğim iş bu benim.

K9: İşimizin sürekliliğinin olmasını istiyoruz. Çocuklarımıza ekmek götürebilmek istiyoruz. Daha önce bir grup kuruldu. Düğüne gitmeyin, burada sizi çalıştıracağız dediler. Gönülden bağlandık. Emek verdik. Devamı gelmedi. Abdallık bitiyor, sesimizi duyuramadık. Yetkililerden destek bekliyoruz.

K10: Ekip olarak aylarca statta çalıştık. Sonra bitti. Kalıcı olmak, sahiplenilmek istiyoruz.

K11: Kültürümüzü yaşayabildiğimiz düzenli bir hayat istiyoruz. Ekonomik sorun çözüldükten sonra bu işe daha sahip çıkar, daha çok çalışırız.

K12: Aylarca ekip olarak stadyumda çalıştık. Devamı gelmedi. Büyüklerimiz bize sahip çıkmalı. Kahve köşelerinde değil, düzenli olarak bu işi yapmaya devam etmek istiyoruz. İş olmayanın gücü olmaz. Bize sahip çıkılmasını istiyorum.

K13: İşimizin devam etmesini istiyorum. Abdal olarak değer verilsin bize. Değer verilmezse yok olup gideceğiz. Neşet Ertaş etkinliklerinde bize yer verilsin.

K14: Asgari ücretli de olsa bir işimiz olsun. Çalgımızı çalalım, türkümüzü çığıralım. Yeteneklerimizi gösterelim. Bize müsaade etsinler.

K15: Sürekli bu işi yapalım istiyorum. Sigortalı bir işimiz olsun.

K16: Yetkililerden bizim için bu işi sürekli hale getirmelerini istiyoruz. Böyle olursa çoğumuz çocuğumuz okusa bile bu işi devam ettirelim diyecektir.

K17: İşimizin sürekli olmasını istiyorum. Bize iş verdikleri zaman sanatımızı daha da ilerletiriz.

K18: Bize iş versinler. Gerisi zaten gelecek.

K19: Bizler müzikle geçimini sağlayan insanlarız. Her haneden bir kişiyi işe alsınlar. İşimizin üzerine daha da düşelim. Abdallık kültürü yok olmasın.

K20: Abdal toplumu geçim sıkıntıları çekiyor. Burada birlik ve beraberlik içerisinde çalışıyoruz. İşimiz devam etsin.

K21: Size iş vereceğiz deyip bize umut verdiler. Statta davul, zurna çaldık; ama geleceğimize kavuşamadık. Sabit bir işim olsun yeter ki tek bu işi yapmayayım.

K22: Bu kültürün ölmemesini istiyoruz. Bu kültür bitmek üzere. Büyüklerimiz elimizden tutsunlar.

K23: Kültürümüzün yaşamasını, bu işin devamlı olmasını istiyorum. Büyüklerimizden bu konuda destek bekliyoruz.

K24: Buradaki işimizi devam ettirme ve kültürümüzün yaşaması konusunda destek bekliyoruz.

K25: İş istiyoruz. Her evde bir-iki kişi alsalar herkesin kazanı kaynar.

K26: İş olursa her şey değişir.

K27: Belli bir yaştan sonra bu işi yapamayız. Emekli olup kenara çekileceğiz. Ayvaz Usta'ya bir anıt mezar yapılmasını istiyorum. Ayrıca kültürümüzün daha iyi yaşatılmasını istiyorum.

K28: Sabit sigortalı bir işimizin olmasını, devletimizin elimizden tutmasını bekliyorum.

K29: Bu memlekete çok hizmet ettik babalarımızdan dedelerimizden bu tarafa; fakat beklediğimizi alamadık. Bize sahip çıkılsın. Geçici olarak burada bulunanlara da sahip çıkılsın.

K30: Bizim buraya girmemize katkısı olanlardan Allah razı olsun. Bu işin geleceği olmadığı için gençlerden kimisi tamirci, kimisi elektrikçi oluyor. Yeni yeni okumaya heveslenenler var. Kadromuz genişlerse gençlerimiz de bu sanata canla başla sarılırlar. Sanatımız da ölmemiş olur. Eğer böyle yapılmazsa bu sanat biter.

K31: Abdallık kültürü, çok mühim bir kültür; ama ölmeye yüz tuttu. Bu kültüre sahip çıkılmasını istiyorum. Bizim gibi müzik icra eden Abdalların sayısı artırılmalı.

K32: Ekonomik şartlar zorlaştığı için Abdalların yeni nesilleri bu işe meyil etmiyor. İzmir'e veya başka memleketlere çalışmaya gidiyor. Yetkililer sahiplenirse bu kültür yaşamış olur.

K33: Daha önce söylediğim gibi asırlardır görmediğimizi burada gördük. Geçici olarak burada bulunan arkadaşlar müdürlük bünyesinde çalışmaya devam etsin. Kırşehir'de bizden bu işle uğraşanların sayısı azaldı. Farklı illere geçim için gidenlerimiz var. Bu kültür ölmesin.

K34: Bu işi bizim yeni nesil içinden icra edenlerin sayısı azaldı. Bu kültüre, bu mesleğe sahip çıkılmasını istiyorum. Geçici düzeyde bu işi icra eden arkadaşlarımıza da sahip çıkılsın.

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, Abdallardan oluşan ve katıldıkları etkinliklerde icra ettikleri müzikleriyle Kırşehir ilinin tanınmasında ve turizminin gelişmesinde önemli bir rol üstlenen Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensuplarının müzik geçmişleri ve pratikleri, kültürleri ve müzikleri konusundaki düşünceleri, etkinliklerde karşılaştıkları sorunlar ve yetkililerden beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğunun 34 mensubuna uygulanan araştırma sonucunda katılımcıların çoğunun; 7-8 yaşlarında müzik aleti kullanmaya başladığı, kulak dolgunluğu olduğu için notasız müzik aleti kullanabildikleri, müziği yaşamlarının bir parçası olarak gördükleri, ekonomik nedenlerle çocuklarının müzisyenlik yapmasını istemedikleri, bazı müzik etkinliklerinde küçük çaplı sıkıntılarla karşı karşıya kalabildikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların çoğu, günümüzdeki değişimin günlük yaşamlarını ve müziklerini olumsuz yönde etkilediğini, müzik etkinliklerinde kendilerine yönelik ilginin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Telif hakları konusunda 9 katılımcı yeterince bilgisinin olduğunu, 2 katılımcı biraz bilgisinin olduğunu, diğer 23 katılımcı ise herhangi bir bilgisinin olmadığını ifade etmiştir. Tüm katılımcılar içinden 2 katılımcının söz yazıp beste yaptığı, bir katılımcının ise sadece beste yaptığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanında katılımcıların çoğunun; Neşet Ertaş'ın sanatçılığını ve insanlığını örnek aldıkları, Abdallık kültürünün yaşaması ve güvenceli bir sistemde müziklerini icra etme konusunda yetkililerin kendilerine sahip çıkmasını bekledikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların çoğu; Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensubu olmalarının olumlu ekonomik etkisi yanında dayanışmalarını da olumlu yönde etkilediğini, Kırşehir halkının kendilerine bakışının iyi olduğunu ifade etmişlerdir.

Kırşehir, müzik turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve Kırşehir'de müzik turizminin gelişimi doğrultusunda geliştirilen öneriler şunlardır:

- Abdal toplumunun geleneksel kültürleri ile geleneksel meslekleri olan müzisyenlik, yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır ve Abdal toplumu, Kırşehir'de az sayıda hanede yaşamını sürdürmektedir. Abdal toplumunun varlığını sürdürmesi, müziklerini en iyi şekilde icra edebilmesi ve genç abdalarda müziğe ilginin artırabilmesi için Belediye ve Kültür ve Turizm Müdürlüğünde sürekli istihdam edilen Abdal sayısı artırılmalıdır.
- Yurtiçinden yurtdışına birçok müzik etkinliği içinde bulunarak önemli görevler üstlenen Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğuna yeni bir çalışma merkezi oluşturulmalıdır. Bu merkezde şarkı odası şeklinde düzenlenen uygulama odaları, müzik aletlerinin sergilendiği odalar, eğitim merkezleri bulunmalıdır.
- Abdalların müziklerini rahat bir şekilde icra edebildikleri müstakil alanlar korunmalıdır.
- Neşet Ertaş örneğinde olduğu gibi gerek Abdal toplumundan (Muharrem Ertaş, Çekiç Ali) gerek Abdal toplumu dışından (Aşık Said, Şemsi Yastıman) ozanları anma etkinlikleri (Mezarlık ziyaretleri, müzik etkinlikleri, vb.) düzenlenmelidir.
- Kırşehir'in tüm dünyada tanınmasını sağlayan Neşet Ertaş'ı anma etkinliklerinde veya Kırşehir'de gerçekleşecek diğer etkinliklerde Valilik, Belediye ve Kültür ve Turizm Müdürlüğü başta olmak üzere tüm kurumlar işbirliği içinde çalışmalarını yürütmelidir. Ayrıca bir Abdal olan Neşet Ertaş'ı anma etkinliklerine Abdal toplumunun aktif katılımı sağlanmalıdır.
- Neşet Ertaş Gönül Sultanları Kültür Evi, Kırşehir'de müzik turizmi için atılan önemli bir adımdır; ancak zengin bir müzik kültürüne sahip Kırşehir için yeterli değildir. Memphis'te Elvis Presley Müzesi, Salzburg'da Mozart Müzesi, İstanbul'da Barış Manço Evi Müzesi, Muğla'da Bodrum Zeki Müren Sanat Müzesi, Şanlıurfa'da İbrahim Tatlıses Müzesi örneklerinde olduğu gibi Kırşehir'de Neşet Ertaş ve diğer ozanlar adına başlı başına bir müze yapılına gidilmelidir.
- Kırşehir merkezinde müzik aletleri (davul, zurna, keman, bağlama, darbuka vb.) heykeli yapılabilir. Heykelin hareketliliğini yitirmiş bir caddeye dikilmesi, o caddenin çekiciliğini artıracaktır. Bu durum, Kırşehir'in tanınırlığı ve turizmde önemli bir pay sahibi olan Abdal müziğinin yaşaması için önemli bir temsil olacağı gibi dengeli bir şehirleşmenin önünü açarak yerel halka ve o caddedeki esnafa da olumlu yansıtacaktır.
- Ozanlar parkı oluşturabilir. Burada ozanlara ait görsellere, şiirlere ve sözlere yer verilebilir.
- Kırşehir'in müzik turizminden elde ettiği geliri artırabilmesi için büyük ölçekli çeşitli müzik festivalleri düzenlenmelidir.
- Abdallar, Çiçekdağı örneğinde olduğu gibi il merkezinde de dernekleşme yoluna gitmelidirler.

Bu araştırma; Kırşehir’de Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu mensubu Abdallar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Benzer bir araştırma, Kırşehir’de müzikle uğraşan Ustalar, Müzik ve Oyun Topluluğu dışındaki Abdallar üzerinde yapılabileceği gibi farklı coğrafyalarda müzikle uğraşan Abdallar üzerinde de yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Bekki, Salahaddin (2012). Abdallık Geleneği ve Neşet Ertaş. *Ahi Evran Aktüel/Ahi Evran Üniversitesi Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*, S. 3, s.10-13.
- Chandrasekaran, Sudha (2018, April). Music Tourism. *Womans’era*, C. 45, S. 1064, s. 1-114.
- Connell, John ve Chris Gibson (2004). Music and Tourism: The Blues, the Bizarre, and Big Business. *Geodate*, C. 17, S. 2, s. 1-5.
- Erkan, Serdar (2008). *Kırşehir Yöresi Halk Müziği Geleneğinde Abdallar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edebiyat Anabilim Dalı, Ankara.
- Farsani, Neda Torabi, Zahed Shafiei, Amin Adilinasab, ve Sadreddin Taheri (2017). An Investigation of Tourists’ Attitudes towards Promoting Music Niche Tourism (Case Study: Isfahan, Iran). *Tourism Management Perspectives*, C. 24, s. 1-6.
- Gibson, Chris ve John Connell (2007). Music, Tourism and the Transformation of Memphis. *Tourism Geographies*, C. 9, S. 2, s. 160-190.
- Gürsoy, Şahin (2006). *Sosyal ve Dini Yaşam Açısından Orta Anadolu Abdalları (Kırşehir Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- İslamoğlu, Emel, Sinem Yıldırım ve Cemal İyem (2017). Türkiye’de Çalışan Yoksullar Olarak Abdallar: Kırşehir İlinde Bir Araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, C. 15, S. 30, s. 463-479.
- Keskin, Ahmet (2014). Geleneksel Abdal Müziğinin Temsili ve Neşet Ertaş. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 7, S. 34, s. 99-112.
- Mil, Burak (2007). Nitel Araştırma Tekniği Olarak Görüşme. *Nitel Araştırma: Neden Nasıl Niçin*. (Ed. A. Yüksel-B. Mil-Y. Bilim). Ankara: Detay Yayıncılık, 3-26.
- Önal, İrfan (2019, Şubat). Müzik Turizmi, <https://medium.com/@irfanonal/m%C3%BCzik-turizmi-f171e8e7b51>.
- Parlak, Erol (2012). Anadolu Türkmen Müzik Sanatında Bir Abdal Deha: Neşet Ertaş. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, S. 61, s. 289-312.
- Saruhan, Şahin. (2012). *Orta Anadolu Abdalları Ses İcracılığında Register ve Şarkıcı Formantı Bulguları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Saruhan, Şahin ve Erol Parlak (t.y.). Orta Anadolu Abdal Şarkıcılığı’nda Şarkıcı Formantı Bulguları. *Porte Akademik Müzik ve Dans Araştırmaları Dergisi*, S. 8 (Müzikolojide Güncel Yaklaşımlar Özel Sayı), s. 212-225.
- UNWTO-World Tourism Organization, Sound Diplomacy ve ProColombia (2018). *Music is the New Gastronomy: White Paper on Music and Tourism – Your Guide to Connecting Music and Tourism, and Making the Most Out of It*. Colombia: ProColombia.